

Sulyok Vince

## Anyanyelvem maradék szavai

A szavak, anyanyelvem  
maradék szavai – miért  
örkődöm oly féltőn fölöttük  
továbbra is, hisz fél százada már,  
hogy a sors kitepte gyökerüket  
a szülőfölből, s ami élve maradt  
közülük, dugdostam mindegyiket  
sietve az idegen földre, idegen  
északi kertem hideg talajába.  
Egyikük- másikuk készségesen  
gyökeret eresztett az új  
helyben is, ágakat-leveleket  
az északi tavaszban is, s hoztak  
gyümölcsöket is, bár másmilyeneket,  
mint aminőkről egykor álmodtam.  
Vitathatatlan mégis rokoni  
eredetük, egymáshoz-tartozásuk,  
bár vannak, kik létjogosultságukat  
kétségsbe vonnák esetleges idegenes  
szófüzésük, szókincsük, ritmusuk  
miatt. Én azonban tovább  
gondozom és ápolom őket,  
mintha a létük tőlem függene,  
mert létük valóban csak tőlem függ.  
Ügyelek is rájuk nappal-éjjel,  
s arra is, hogy másokéival  
ne nagyon keveredjenek,  
mert ezek a szavak az én  
anyanyelvem maradék szavai,  
anyámtól örököltem őket, apámtól,  
falumtól, hazámtól s a hazám  
költőitől és pásztoraitól.  
Azóta velem korosodnak és kopnak.  
És most már örökjogon enyéme.  
Hazámból csak ők maradtak velem.  
Hazámból csak ők jöttek el velem.  
S halálunkban is egyik maradtunk.



## Pallay Gizella utcája

Él Kalmarban egy asszony, akiről utcát neveztek el. Elmondhatjuk, hogy nem sok olyan asszony van a világon, aki a saját nevét viselő utcában lakik.

A meglepetéstől felkapja az ember a fejét, és azt sem tudja, hogy kit dicsérjen: a névadókat, a Blekinge-tartományi kisváros elöljáróit, vagy azt az idén éppen nyolcvan esztendő, erdélyi származású magyar hölgyet, aki méltán kiérdemelte ezt a kivételes kitüntetést.

- Többféle mesterségem volt, de mindenkor amolyan kultúr-nyüzsgő voltam. Minden lében kanál — mondja Pallay Gizella, akivel arról csevegünk egy kicsit telefonon, hogy jól néz ki a garázs ajtaján az a nevét viselő utca-tábla.

Nevéhez fűződnek többek között azok az emlékezetes zenei események, amelytől egyféléképpen hangos a város és európai légkört áraszt. Az elmúlt napokban is éppen egy amerikai zeneművész és egy neves magyar karmester találkozóját tette lehetővé Gizella asszony messze híres vendégszeretete.

A hírt, Pallay Gizella közeli ismerője, Steiner János jutatta el lapunkhoz. Ígéretéhez híven, az Ághegy újabb számában visszaemlékező beszélgetésüket közölhetjük, valamint az Ághegy alkotói közül eddig hiányzó Steiner János alkotásaival is gazdagodunk majd.

Ligeti Pál

### A tartalomról:

► Bevezetés az öndicséretbe, 2 ► Újságírás: mesterség, amelyre szükségünk van! 3 ► A tihanyi találkozón 4 ► magyar 56-os szövetség 5 ► Eugéniás identitás 6 ► „Fáradni látott egy évszázad ...” 7 ► Akik mellettünk járnak 6, 7, 9 ► „Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról” 12 ► Lélekgondozó 16-17 ► A magyarok története 19 ► Beszéljünk az étkezésről 21-22 ► stb.

Lapunk a világhálón: [www.hhrf.org/magyarliget](http://www.hhrf.org/magyarliget)  
ISSN 1404-7780

### Nyári történetek



Ismét elmúlt a nyár. Sokfelé jártunk, sok szépet láttunk. Olvasd a 2, 4, 6, 10-11 oldalakon.

## Bevezetés az öndicséretbe

Az idő végtelen, de időnk véges.

Folyóiratunk lapfolyam, tehát végtelen. De erőnk véges.

Panaszkodnunk nincs kinek, nincs miért, többek szerint, nincs is értelme. Éppen csak megállapíthatjuk, hogy nincs a világon még egy olyan irodalmi és művészeti folyóirat, amely szinte a semmiből él. Összeáll, mert Lundban és Oslóban is él egy-egy megszállott ember, aki összegyűjti a skandináviai magyar alkotók munkáit: olvassa, javítja, visszaküldi, megbeszéli a szerzőkkel az írásokat, vadássza és önvallomásra készíti a képzőművészeket, fotózza és begyűjti a különféle munkákról készült felvételeket. A szerkesztő aztán igyekszik valamennyire témás összeállításokban az olvasók elé tárni a lapszámokat, miután Oslóban szorgos női szemek, szabadidejükben, fürkészik a sajtóhírbákat. Aztán ugyancsak önkéntesek elbabrálnak a lapszámokkal, hogy a Hungarian Human Rights Foundation (HHRF) Magyar Ember Jogi Alapítvány honlapján ingyenesen rendelkezésünkre álló helyére felkerüljenek. Amint összeáll öt lapszámunk, kezdődik az előfizetők pénzmagjainak, az Ághegy-Liget Baráti Társaság tagjai adományainak begyűjtése, hogy a zsebünkhöz képest mindig megalkuvóan, váltakozó példányszámban nyomtassuk, hozzávetőlegesen hétszáz oldalnyi kötetben, kézzelfoghatóvá tegyük a magyar és az egyetemes kultúra oltárára szánt hozzájárulásainkat, amelyek nélkül nincs és nem is lehet magyar élet itt északon, és megmaradásunkra hangoztatott fogadalmak sem lehetnek egyebek üres ígéretésnél.

Most ötödik kötetünk megjelenetésére annak tudatában teszünk újból erőfeszítéseket, hogy tudjuk: a haza éltető figyelme nélkül meg nem lehetünk. Közel évtizede, négy eddig megjelentetett kötetben, több mint háromezer oldalon bizonyítottuk életrevalóságunkat. Európa északi részén élő magyarok önkéntes világitótornya vagyunk, s akár az otthoni alagsorban tengődöknek, „nincs miből kifizetnünk a villanyszámlánkat”. Az otthoni és Kárpát-medencei támogatott szerkesztésű folyóiratokkal versenyben, olykor észre vesznek a „futottak még” kategóriában. Többet érdemelnénk. Magyarságunkat szolgáljuk önzetlenül. Szegény anyaországunk szaván csüggyünk továbbra is. És jók leszünk mindhalálig.

Tar Károly



Az ismert okok miatt, anyaországi segítségre nem számíthatunk, az Ághegy-Liget Baráti Társaság arra kéri tagjait és barátait, hogy az eddigieknél hathatósabban támogassák az év végére elkészülő V. kötetünk világhálón és nyomtatásban való megjelenését:

**Számlaszámunk:**  
**PlusGiro 105 29 43-6 Ag.-Borg**

Tagdíj: 80 kr + V. kötet 100 kr)  
Adományokat is hálásan fogadunk.

A felajánlott képzőművészeti munkákat, gyűjteményes kiállítás keretében jótékonyági árverésen értékesítjük. Az eddigiekhez hasonlóan a tagok az V. kötetet is önköltései áron kapják.

## Pályázat, amelyből az Ághegy alkotói sem maradhatnak ki

*Az Ághegy csak egyik támogatója az egész Európára kiterjesztett Balassi – kultusznak. A Bálint napi fesztiválok bizonyára megfelelő keretet kaphatnak a stockholmi irodalmi körben, de reméljük máshol is, ahol a magyar költészet magunkat feltámasztó erejére oly nagy szükségünk lehet.*

### Balassi, a természet szerelmese



*Berkek, hegyek, völgyek mindenütt zöngének sokféle madárszókkal*

Az európai Balassi-kultusz központja, a [www.balassi.eu](http://www.balassi.eu) pályázatot hirdet a 2009. évi, IV. Bálint napi Balassi-fesztivál helyi rendezvényeinek kidolgozására és megszervezésére.

A jövő esztendőben Balassi természetábrázoló versrészletei csinosít-

ják a fesztiváleményeket. A Bálint napi Balassi-estek 2009. február 14-én, szombaton a reneszánsz költő természet szerzetét ajánlják a közönség figyelmébe, s műveinek ezzel az értékével nyújtanak élményt az irodalom és a zene barátainak.

A IV. Bálint napi Balassi-fesztivál azt kívánja pazar rigmusokkal tudatosítani a szélesebb közösségben, hogy XVI. századi poétánk az istenes, a szerelmes és a vitézi költeményei mellett, illetve azokon belül a természet leírásával is remekműve versrészleteket alkotott.

A XX. és XXI. századi zöld gondolat fontos színáryalatokat lelhet a XVI. századi Balassa Bálint strófáiban.

A pályaművek alkotóinak az irodalmi est tervét kell leírniuk. Mely versek hangzanak el szavalatban, csendülnek föl énekekben, kik lesznek az előadóművészek, hol lesz a helyszín, mekkora közönségre számítanak, hogyan vonják be a közönséget a műsorba, miként próbálják a fiatalokat Balassi költésze-

tének búvókörébe gyűjteni.

A legfőbb 70 gépelt soros, esetleg rajzzal, fényképpel kiegészített pályaműveket a [balassi@balassi.eu](mailto:balassi@balassi.eu) levélcímre kell beküldeni október 15-éig.

Az öt legjobbra talált pályaművet, s az alkotók nevét a [www.balassi.eu](http://www.balassi.eu) honlap a nyilvánosság elé tárja, emellett az öt nyertes pályázat alkotói, családjukkal együtt, meghívást kapnak a Balassi Bálint-émlékkard 2009. évi átadási ünnepségére. A Balassi-fesztivál, [www.balassi.eu/Fesztival.htm](http://www.balassi.eu/Fesztival.htm) rendezvényei sokfélék, egy mozzanat köti össze őket ország- és Európa-szerte: a műsor kezdetén a résztvevők együtt köszöntik az aznap a fesztivál központi rendezvényén, Budán Balassi-karddal kitüntetett magyar költőt, valamint a külföldi műfordítót.

Boros rendezvényeken az első kocintás ezen irodalmárok egészségére történik.

*Óh, te bölcs természet, minden nagy szépséget együvé így mint forralsz?*

## Újságírás: mesterség amelyre szükségünk van!

Az alábbi másoddiplomás képzésre buzdító felhívást nem lehet nem „megfejelni”, németből vett szaknyelven

„kopfot” írni hozzá! Ugyanis itt nálunk az északi országokban, de szűkebben Svédországban, több lap és nyomtatvány készül szakértelem nélkül. E sorok írója többször is felajánlotta már, hogy

**Bevezetés az újságírásba** címen megosztaná éppen az idén félévszázados tapasztalatait ebben a mesterségben, amit két éves újságírói akadémián és három éves újságírói vezetőképzőben sajátított el, több lapnál a segédszerkesztői, rovatvezetői, közírói és a főszerkesztői munka gyakorlás folytán szerzett. De mivel a kívül állóknak ez olyan mint a labdarúgás, mindenki azt hiszi, hogy ért hozzá, nem tartanak igény közreműködésére. Senki ezért ne búsuljon, az általam szerkesztett **Magyar Liget**, az **Ághegy** valamint a svéd nyelvű **Över Gränser** című lapokban felhalmozott tartalmi és formai ismeretek hatása előbb-utóbb meglátszik a többi lapokon is. Friss örömünk, hogy az említett lapok szakavatottsága tovább növekszik, hiszen ezekben a napokban új munkatárssal gyarapodtunk: az erdélyből lundi mesterképzésre érkezett, a kolozsvári hároméves újságíróképzőt végzett Neag Annamária előreláthatólag két évig segíti munkánkat. Ittléte arra is alkalmat teremthet, hogy az **Ághegy Rádióban** folytatott párbeszédünkben a régi és újságírás érdekesebb tudnivalóit, némi sajtótörténetet, újságírói műfajok ismertetését, rovat és lapszervezési kérdések közérdekű részeit elősoroljuk, elbeszéljük. Ha ehhez némi támogatást is kapnánk, **Bevezetés az újságírásba** címmel CD-lemezen is forgalmazhatnánk az általunk felhalmozott ismeretanyagot, hogy egyesületeink alkalomadtán hasznosíthassák.

Az alábbi hirdetésből kitetszik, hogy ezt a mesterséget, merthogy mostanában fölöttébb szükséges, nem akármilyen végzettségűeknek, és nem éppen aprópénzért ajánlják. Amennyiben a magyar egyesületek komolyan veszik az alapszabályzataikban megfogalmazott, nyelvünkben és kultúránkban való megmaradás ígéretét, a

tagok szórakoztatása mellett az anyanyelvi nevelésnek, a magyar nyelv írásban való használatának serkentését, az eddigieknél is lényegesebben, elő kellene, hogy segítsék. Még az is elképzelhető, hogy a fiatalokat arra biztassuk, jelentkezzenek az ilyen, szerkesztői tudást nyújtó felhívásokra.

### Kedves Olvasóink, Kollégáink!

Szeretettel ajánljuk figyelmükbe a Pázmány Péter Katolikus Egyetem sikeres, magas szakmai tudást nyújtó kiadói szerkesztői másoddiplomás képzését.

### Kiadói szerkesztő képzés

A szakirányú továbbképzés célja olyan speciálisan képzett kiadói szakemberek képzése, akik magas szintű könyvészeti, filológiai, marketing és alkalmazott informatikai ismeretekkel, elméleti és gyakorlati tudással rendelkeznek, amely alkalmassá teszi őket a könyv és a folyóirat előállításával és értékesítésével kapcsolatos feladatok - kereskedelmi és tudományos könyvkiadás, felsőoktatási intézmények kiadói tevékenysége, közintézmények, kutatóintézetek folyóirat- és lapszerkesztése, elektronikus publikációs tevékenység stb. - ellátására.

### Képzési terület:

Multidiszciplináris bölcsészettudomány

Értékelési, ellenőrzési módszerek: Minden félév végén gyakorlati jegyek, kollokviumok

### A jelentkezés feltétele:

Főiskolai, egyetemi oklevél

A képzés kezdete: 2008. szeptember

A képzés díja: 113.000 Ft /félév

A képzés időtartama: 4 félév

A képzés gyakorisága: kéthetente péntek, szombat

### A tanfolyam helyszíne:

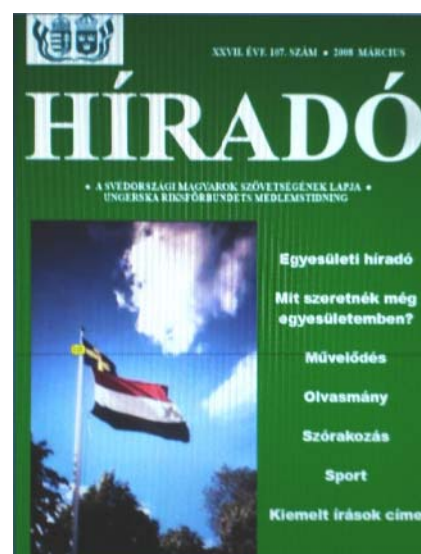
PPKE-BTK Piliscsaba és Budapest

Részletesebb információ:

<http://www.btk.ppke.hu>

## Új szerkesztő a Híradó élén

Hónapokkal ezelőtt a Svédországi Magyar Országos Szövetsége lapjának a szerkesztője betegségére hivatkozva lemondott-féle, de előtte még néhányunk segítségét kérte. Örömmel tettünk eleget kérésének, hiszen ez a lap anyagiakkal rendelkezve, biztosan megjelenik nyomtatásban is. Korszűrítését is kigondoltuk és javaslatunkat elküldtük a külön az erre, a javaslatok összesítését megkönnyítése céljából létesített honlapra. Íme a tervezett első oldal:



Javaslatainkra nem kaptunk választ, de a következő körlevél megerősíteni látszik a szerkesztőváltást. Tehát, „mégis mozog a föld”, van, és talán még lesz változás.

A Magyar Liget címére érkezett körlevélből a következő biztatást kaptuk: (Hálából itt-ott kisimitottuk a borzas szöveget, kijavítottuk a sűrűn előforduló ékezethiányos betűket és a helyesírási hibákat, hiszen ebben az esetben a közlendő tartalommal együtt ez is fölöttébb fontos.)

### Kedves Egyesületi Elnökök!

#### Vezetőségi tagok!

Reméljük mindenki épségben, feltöltődve tért vissza a jól megérdemelt szabadságáról :) Újult erővel látunk neki a munkához! :) Mint tudjátok, a Híradó a legfontosabb kommunikációs eszköz egyesületeink között, ezért fontosnak tartjuk, hogy tudjunk egymásról!

Folytatása a 8. oldalon

## A Magyar Kultúra Lovagrendje

**A tihanyi találkozón****Az ünnepélyes megnyitón szépen szólt a tároगतó**

Az északi országokban élő Magyar Kultúra Lovagjait nemrég még egy kézen megszámolhattuk, de számuk örvendetesen gyarapszik, s ezzel együtt a magyar művelődés sziszifuszi munkája eredményesebb lesz. A nyáron a Lovagrend Nemzetközi Találkozóján a Magyar Liget szerkesztője is jelen volt, és nagy öröme és megelégedésére kellemes, népszerűsítésre igazán érdemes, példamutató közösségre lelt. A háromnapos együttlét jó alkalom volt az ismerkedésre, a Lovagrend céljainak továbbgondolására. A szép nyári élmény lehető legtömörebb megfogalmazása az a hírlevél, amit az ott készült néhány képpel megtoldva közlünk.

**A Falvak Kultúrájáért Alapítvány 2/2008 számú hírlevele**

Tisztelettel köszöntöm a Falvak Kultúrájáért Alapítvány tevékenysége

**A Lovagrend találkozójára, a Tihanyi apátság alatti réten készültek a meghívott táncosok.**

iránt érdeklődőket. Továbbra is örömmel vesszük, ha kérdéseit és javaslatait megküldi a [falvak@freemail.hu](mailto:falvak@freemail.hu) címre, illetve felhívják környezetük figyelmét hírlevelünkre.

A Kultúra Lovagrendje nemzetközi találkozójáról: A jó hangulatú tihanyi találkozón 63-an vettek részt. A konferencia előadói aktuális témákról szölk ezen belül az elhunyt lovagtársak szellemi örökségének ápolásáról és a hagyományörzés fontosságáról, valamint az új típusú (leader) együttműködés lehetőségeiről. Döntés született arról, hogy a Kultúra Lovagrendje 2. számú misszióként felvállalja - jellemzően a családdal, hozzátartozókkal együttműködve az elhunyt lovagtársak szellemi örökségének ápolását. A nemzetközi közösség 3. számú misszióként elfogadta a Tisza forrásvidéke Vasárnapi Tanoda működtetését, valamint 4. misszióként a Borsiban (Sk) a Rákóczi lovagterem kialakítását és hosszú távú működtetését.

Június 17-24. között második alkalommal rendeztük meg a Tisza forrásvidéken élő gyermekek nyelvi tábortár Aranyosapátiban. A programon 20 gyermek vett részt. Június 25-29. között Marovka Imre vezetésével ismét megrendezésre került a tiszaháti gyermekek Hóvirághajtások elnevezésű irodalmi tábora. Július 1-8. között honismereti tábornak adott otthont Aranyos alkotóházunk. Július 17-21. között a derecskei Szivárvány Néptánc együttes töltött kellemes napokat nálunk.

Mátyás király és kora országos történelmi vetélkedő: A Falvak Kultúrájáért Alapítvány az emlékév alkalmból meghirdetett országos vetélkedőjének döntőjén 8 csapat vett részt. Az ország különböző pontjairól és a szerbiai Újvidékről érkező általános

iskolai csapatok a reneszánsz és Mátyás király életéről elméleti ismeretekben és gyakorlati készségekben mérték össze tudásukat. Az első helyezett a szabadbattyáni Gróf Batthyány Lajos Általános Iskola csapata lett, az adácsi Általános Iskola és az újvidéki József Attila Általános Iskola előtt.

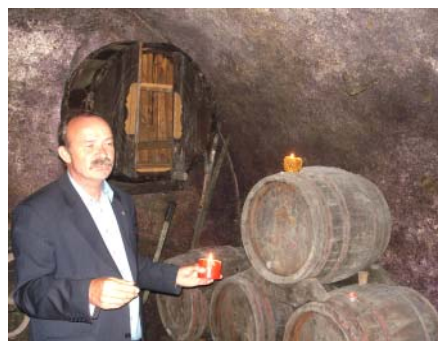
Dunai Alkotókör Tábor Csicsó (SK): hagyományos aratás és a paraszti élet bemutatása fogadta az alkotótábor résztvevőit. A Csallóközt megmozgató esemény színvonalát ezúttal a hálózati együttműködés alapján a Szent Korona másolatának jelenléte is fokozta.

29-7. XI. alkalommal rendeztük meg a Honvéd Fafaragó Szabadiskolát, amelynek ezúttal 2008. augusztus 10-16. között Telekes adott otthont. Cél a település berendezése. A faszobrászok 4 szobrot, míg a népi fafaragók 3 tájékoztató tábla és 4 díszpadot alkotnak.

Nemzetközi kezdeményezésünk: Több ország civilszervezeteivel közösen hagyományteremtő szándékkal 2008. szeptember 20-án, Aranyosapátiban rendezzük meg az Európai Kultúra Napját, amelyre az érdeklődőket és a kapcsolódni szándékozókat szeretettel várjuk.

12. Konferencia a szórványban folyó oktatás támogatásáért: 2008. október 17-19. között Tihanyban szervezzük, azt a nemzetközi konferenciát, amelynek célja az anyaországi és a határon túli magyar iskolák közötti együttműködés kialakítása, a kapcsolatok építése és a kapcsolattartás elősegítése. A konferencia további célja egyrészt, hogy a határon kívül hozzájáruljon a hátrányos helyzetű falvak és régiók kiemelten a szórványvidéken élők esélyegyenlőségének javításához és magyar identitástudatuk megőrzéséhez.

Összeállította: **Nick Ferenc mkl**

**Tihany a világ közepe! - Jártunk a Lovagrend alapítójának borpincéjében is.**

## MAGYAR 56 – os SZÖVETSÉG

Ennek a felhívásnak az ismertetésére és terjesztésére felkérem a skandináviai magyar egyesületek vezetőségét és minden olyan személyt aki '56 szellemiségét támogatja. Szeretettel várunk minden érdeklődőt sorainkba 1956 erkölcsi örökségének a fenntartására szerte a világban.

### FELHÍVÁS az 56-os SZÖVETSÉG-ben való tagsági részvételre!

Az 1956-os forradalom és szabadságharc szellemi és erkölcsi örökségének fenntartása kötelessége minden olyan személynek, aki vállalja '56 szellemiségét. Hívunk a tagjaink közé, ha jönnek látod meggyőződésünket, hogy az a nemzet, amely nem feledkezik meg a múltjáról és annak tudatában építi a jövőjét, az a nemzet soha nem veszhet el.

A tagság elnyeréséhez szükséges:

1. Belépési nyilatkozat / adatlap
2. Két (2) db. fénykép amit a Skandináv Régió elnökéhez levélben kell eljuttatni.
3. A tagsági díj évente 120:- SEK (később kell befizetni)

A belépési nyilatkozat jóváhagyása és a befizetett tagsági díj befizetése után az 56-os SZÖVETSÉG országos elnöksége (Budapest) fényképes, sorszámmal ellátott igazolványt állít ki a felvett tagnak.

**Storlind Eugen (Jenő)**  
a Skandináv Régió elnöke

Skånegatan 32 b  
252 52 Helsingborg

t/f: +46-42 13 62 99

Mellékelve:  
56- os SZÖVETSÉG - Belépési nyilatkozat / adatlap

A felhívás szövegét és az adatlapot is szabad LEMÁSOLNI.

MAGYAR 56-os SZÖVETSÉG, BUDAPEST

### BELÉPÉSI NYILATKOZAT / ADATLAP (A Skandináv országokban élők számára)

fénykép (2)

Neve: ..... Névváltozás előtti neve: .....

Anyja neve: .....

Születési adatai: ..... ország ..... hely

19. év, ..... hó, ..... nap

Lakcíme: Helység ..... Irányító szám .....

Utca: .....

Házszám ..... Emelet/ajtó .....

Családi állapota (nős/nőtlen/özvegy): .....

Gyerekeinek száma .....

Politikai üldözésének a megindokolása: .....

Esetleges bírósági ítéleteinek az adatai: (foka, ügyirat száma és ideje, a büntetés letöltésének a helye, a szabadulás napja és a semmisségi ítélet száma és napja) .....

Az eddig elnyert kitüntetései a felsorolása: .....

Alulírott kijelentem; az MSzMP-nek / MSzP- nek tagja nem voltam és nem vettem részt az 56-os Forradalom leverésében, az elnyomó rendszer besúgója és munkásör sem voltam. Ezt a nyilatkozatomat büntetőjogi felelősségem tudatában teszem meg.

Budapest, 200 . ..... hó .... napján

.....  
a belépő aláírása

.....  
a Skandináv képviselő  
elnökének jóváhagyása

Az 56- os SZÖVETSÉG vezetősége a bemutatott adatok alapján

Rendes / Tiszteletbeli tagjának felvette.

Budapest, 200 . ..... hó ..... napján.....

.....  
országos elnök

.....  
titkár

Az Országos Etikai Bizottság

..... Rendes / Tiszteletbeli tag-  
ságát jóváhagyta és számára a ..... sorszámú tagsági könyvet a  
mai napon kiállította.

Budapest, 200. .... hó .... napján

.....  
Az Etikai Bizottság nevében jóváhagyta

Megjegyzések:  
.....  
.....

## Nyári történetek



### Eugéniás identitás

Kéthetes nemzetközi nyári egyetem. Globalizáció, kommunikáció és funky business – csakis ezekről szólhatnak az előadások. A harmadik estén azt mondták, hogy minden csoportnak be kell mutatnia valamilyen népszokást, táncot, esetleg ételfélét. Itt vannak a törökök, a hollandok, a magyarok és mi, a románok, vagy hogy is

mondjam. Én és tíz román évfolyamtársam. Nem szeretem a Kárpátiát, sem a „Vissza Erdélyt!”, és azt sem, ha lebozgoroznak. Mégis egész délután azon gondolkodom, hogy most hova is tartozom. És ez nem olyan filozófiai „mittomén”, sorsdöntő gondolkodás, hanem az a közvetlen hétköznapi, „mit fogok ma este tenni?”-kérdés. Mert egyre közeledik a nyolc óra, és kérdezik, miért nem készülök? Odasomfordálok a magyarországi csoporthoz, s megkérdem, ők mit fognak csinálni. Mesélik, hogy hoztak Balaton- meg Sportszeletet, tokaji bort, pogácsát, és el fognak énekelni néhány népdalt. Nézem az édességeket, ismerem őket, de nem az enyé-  
mek.

Belépek a román csoporthoz, és látom, ahogyan az egyik lány felveszi az ie-nek nevezett hagyományos ingét és kipakolják az asztalra az Eugéniát és a puliszkát. Azt tervezik, eltáncolnak egy horát és meghallgattatnak a társasággal két-három román népdalt. Én meg csak állok. Nyolc órakor megkezdődik az est. A törökök raháttal kínálnak, miután

megkóstoljuk, kiderül, nem lehet leszedni a fogunkról. Még itt nálunk is jobbat lehet kapni. De az isztanbuli képeslapok és az ajándéktárgyak kárpótolják ezt a bosszúságot. A hollandok emlékeztetnek, hogy 2-0-ra megverték a román válogatottat, és valami narancssárga italt adnak. Orange bitter, állítólag. Azután meg egy hagyományos játékot mutatnak be. Miért érzem minden szavukban a nagyképűséget?

Következnek a magyarok. Képeket hoztak magukkal. Látom a Lánchidat, Egert, a Balatont. Hallom, hogy „tavaszi szél vizet áraszt”, és hogy „megy a gőzös, megy a gőzös”. És mégsem tudom együtt énekelni velük. Az utolsók a házigazdák, a románok. Felállok velük, elmeséljük, hogy létezik mártisor meg Dragobete, majd elkezdik a horát. Én leülök. Intik, hogy menjek én is. Nem tudok együtt táncolni velük.

Globalizáció, mondják. Transznacionális identitás, mondják. És az erdélyi identitás?

**Neag Annamária**

### AKIK MELLETTÜNK JÁRUNK

## PÉTER JÓZSEF

56-os magyar. A múlt év végén ünnepelte 76. születésnapját. Magyarországon cukrászmesterséget tanult. A jó hírű budapesti Hauer cukrászdában gyártotta a világhírű magyar dobostortát.

Dunakeszről, szüleitől búcsúzva szökött át a magyar határon 1956-ban. Egy ideig egy osztrák láger lakója volt.

Innét szeretett volna Amerikába kivándorolni. De az orvosi vizsgálatok során a tüdején foltot találtak, és ezért nem kellett az amerikaiaknak.

A svédek azonban így is befogadták.

Svédországban fizikai munkásként dolgozott. Cukrász mesterségét nem tudta folytatni, mert a lisztől ekcémás lett.

Először Göteborgban dolgozott a csapágygyárban és a sörgyárban. Majd mikor Malmö belvárosában lakott, Lundba, a lundi tejgyárba járt dolgozni. Fontosnak tartotta, hogy a svéd nyelvet jól elsajátítsa.

Szabad idejében állandóan hallgatta a svéd nyelvű rádiót, nézte tv adásokat.

Szorgalmasan olvasta a svéd újságokat.

1988-ban nyugdíjba ment.

Azóta még jobban hódol kedvtelé-

seinek. Horgászik, kirándul, autót vezet.

Kiváló gépkocsivezető, hiszen már Magyarországon is, húszéves kora óta vezet. Sokat olvas. Elsősorban magyar nyelvű könyveket, újságokat. Magyarországról is rendszeresen rendel magyar nyelvű könyveket, újságokat.

Lakásán szól a Duna Tévé. Folyamatosan figyelemmel kíséri az anyaországi eseményeket.

Választékos stílusban beszél magyarul, és erre /méltán!/ büszke is.

**Dr. Szalontai Éva**



**Készül**, talán év végére elkészülhet az Aghegy V. kötete. Milyen színű lesz? - nem ez a kérdés. Hanem az, hogy kifizethetjük-e a nyomdai költségeket? Aki segíteni kíván ebben, kérjük, hogy a **PlusGiro 105 29 43-6 Ag-Borg** számlaszámra küldje támogatását. A kötetet ez alkalommal is önköltségi áron kb. 100 koronáért számítjuk.

## „Fáradni látott egy évszázad...”

Lőrincz Dezső kilencven éve

**T**íz esztendővel ezelőtt a Lundi Lapban tisztelettel emlékeztünk meg a Lundi Kultúrfórum legidősebb, és talán a legkitartóbb tagjáról, aki majd minden rendezvényünkön jelen volt, nélküle már elképzelhetetlen volt előadás, táncmulatság, beszélgetés, színházi előadás. Emlékszem, hogy Aluuan Gabriella elnöksége idején, nagy erőfőrdítással és költséggel rendezett táncestélyek egyikén még táncolt is. Hűségért nemrég kitüntető oklevelet is kapott. Most, hogy már kilencvenedik életévét tapossa, esze ágában sincs kimaradni, na miből?, hát akármiből, amit városunk magyarjai időnként rendeznek, szerveznek. Segíti ebben hű barátja Drab Károly, mert-hogy a sláger szerint még a jelenlét sem: „Egyedül nem megy...” Életkedve, kitartása példamutató.

- Hosszú életed tanulságaira számosan kíváncsiak. Bizonyára szép emlékeid vannak?  
- Nincsenek szép emlékeim. Csak a rosszra emlékezem... Csupa rossz történésekből áll az életem.  
- Valóban? Nehezen hiszem, hogy kilenc évtizeded alatt nem ért öröm, hiszen élvezted és igeneled az életet. Kezdjük az elején... Kolozsváron születted...  
- Mondom, hogy nem sok jóban volt részem. Jó dolgom sohasem volt. Két világháborút megértem, megszenvedtem, mint kisgyermek, később, mint katona. Kolozsvári vagyok, előbb osztrák-magyar monarchiabeli, aztán román, magyar, majd ismét román fennhatóság alatti. Hat évig katonáskodtam. Először román katona voltam, amikor bejöttek a magyarok, ők is besoroztak. Kis segítségével kerültem a 2. Magyar Hadtestparancsnokság kolozsvári székhelyére, így nem kerültem a frontra, a tűzharcba. Szolgálatom a háború viszályaihoz viszonyítva könnyű volt.  
- Milyen kicsi a világ. Apám is éppen ott szolgált, aktákat szállított a különféle ügyosztályok között. Valószínűleg ismerted.

- Mindenképpen találkozhattunk, hiszen én az alagsorban működő nyomdánál szolgáltam. A front közeledésével aztán a Hadtestparancsnoksággal vonultam vissza Budapestig, ahol gyűrűbe kerülve levettem a katonamundért és gyalog jöttem Csucsáig, ahol egy román őrmester felvett maga mellé a vonatra, s jutottam haza.

- Apám Zsibóig jutott a visszavonulásakor. Ott tetetett komolysággal, hidegvérűen jelentette a felettesének, hogy



megszökött. Jóindulatúan figyelmeztették, hogy ezért rögtön-ítélettel főbelövés jár. Másnap mégis, teljes fegyverzetben lelépett, hónapokig bérelt házuk kertjébe ásott bunkerben rejtőzött. Dezső, hát az se szép, hogy megmenekültél a háború poklából?

- Szép, szép, de ama sokaknak is emlékezetes júniusi kolozsvári bombázásakor feleségem egész családja, apja, nővére, leánya, mind a haton, odavesztek. Százakat temettek akkor a város közeli kardosfalvi temetőbe. A feleségem úgy úszta meg, hogy egyik zsidó ismerősét látogatta a téglagyári gettóban.

- Na, de a háború utáni időkből csak van néhány szép emléked?

- Mi lenne az? Bútorasztalosnak tanultam Bíró mesternél. A kismesterséget megölték, nehezen éltünk. Kenyérjegy nélkül nem élhettünk, ezért beálltam az állami vállalatokhoz. Csúfondárosan „Pusztulj Cég”-nek hívtuk a munkahelyünket. Egy zsidó elhagyott lakását utalták ki nekünk. Amikor hazajött a tulajdonos költöznünk kellett. Szerencsére akadt egy másik elhagyott lakás.

Aztán Marosvásárhelyre küldtek iskolába, építőtelep irányítónak képeztek ki, később mestervizsgát tettem, de mindenütt, mindig másodrendű állampolgárként kezelték. A nyolcvanas években parkettezést végeztem, a hasznát a vállalkozók kapták. Az építőket kiképző szakiskolába kerültem oktatónak, aztán a Györgyfalvi-negyedi iskolában dolgoztam. Megmutatom a munkakönyvemet, negyven évet dolgoztam. Amikor a lányom külföldön maradt, lefokoztak.

- S aztán követték lányod Svédországba.

- Amióta, több mint negyedszázada, itt élek, nem panaszkodhatom. Mindennem megvan, nincs gondom, jól élek.

Dezső életét, rossz emlékei mellett egyre hangsúlyosabban meghatározza, és bearanyozza, minden elkövetkező szép nap.

Képalbumot lapozgatunk. Idősebb úr tekint rám az egyik régi fényképről, úgy vélem hasonlít Dezsőre.

- Az apám. 101- évig élt – magyarázza Dezső.

Eszembe jut a svéd kíváncsag: „Száz évig éljen!” Jó géneket örökölve ezt könnyen túlhaladhatja, hiszen Dezső, naponta dolgozgat, intarziás munkáit, stílusbútor

javításait örömmel, kedvvel végzi. Dezső azok közé tartozik, akik svédül tökéletesen már nem tanulnak meg, éppen ezért a hozzá hasonló idősebb nemzedéknek elengedhetetlen szüksége van az anyanyelvi közösségre, amely éltetheti őket, és elviselhetővé teszi öregkori napjaikat.

**A** magyar egyesületek nehéz helyzetben vannak, amikor az idős magyarok számára a kellemes együttlétek követelő szükségességével találják szembe magukat. Ez sem mehet fiatalok nélkül. Dezsőnek most kapóra jött ajánlatom, hogy tágas lakásába fogadja azt a fiatal lányt, aki újságírói tanulmányait kiegészítendő érkezett Lundba.

Ilyenformán alakulhat emberibben szebb jövője, amelyhez, olvasóink nevében is, jó egészségének folytatását, további jókedvet és sokasodó örömeiket kívánunk a lundai magyarok doyenjének.

**A szerkesztő**

## Új szerkesztő a Híradó élén

### Folytatás a 3. oldalról

A Híradó elsősorban az egyesületi beszámolókra, tevékenységekre épül, ezért azokat továbbra is az *Egyesületi élet* rovatban szeretnénk közölni.

- Kíváncsiak vagyunk, hogy mivel foglalkoztatok az elmúlt időszakban. Írjatok terveitekről, örömeitekről és gondjaitokról is!

- Amennyiben az egyesületeitekben új vezetőséget választottatok, erről is számoljatok be nekünk! Adjátok meg az új elnök, titkár és vezetőségi tagok nevét, drótposta címét, hogy az elérhetőségüket is közölhessük!

- Jó minőségű képeket is szívesen várunk, melyek színesítik beszámolóitokat! A képeket készítő és a képeken látható személyek nevével se feledkeztek meg!

- Várjuk hirdetéseiteket is programokról, a rendezvényekről, táborkokról.

- Helyet adunk termékek, szolgáltatások reklámjainak is!

#### FONTOS!

A Híradó olvasóinak címlistáját rendszeresen frissíteni, újítani kell, máskülönben a lap nem jut el az egyesületek tagjaihoz!

Az egyesületi tagok nevét és címét évenként legalább egyszer küldjétek el Kadar Attilának: [hirado@kadar.se](mailto:hirado@kadar.se)  
Azok az egyesületek, ahonnan még nem küldték a tagok címlistáját Kádár Attilának, 2008. augusztus 20-ig küldjék el.

Köszönjük!

Ezek az egyesületek:

Archívum, Órszavak, Orvosok, Otthon és Iskola, Segélyszervezet, Vállalkozók, EKE, Pannónia, Senior Klub, Hungaroclub, LTBT, Södertälje, Cser-

készek, Ághegy-Liget Norrköping, Ökumenikus Kör, UHU, Helsingborg

Minden lapszámban 8-9 egyesület kap lehetőséget arra, hogy beszámoljon programjairól, rendezvényeiről. Szeretnénk elérni azt, hogy minden egyesület legalább egyszer hallasson magáról a Híradóban, (de lehet minden számban is).

A következő egyesületektől várjuk a beszámolókat, írásokat legkésőbb 2008. augusztus 20-ig!

Archívum, Eskilstuna, Helsingborgi Hungária Egyesület, Otthon és Iskola Kristianstad, Södertälje, Vállalkozók. Ebbe a rovatba természetesen MIN-DEN egyesület kivétel nélkül folyamatosan küldheti be az aktuális anyagot!

Minden beküldött anyag megjelenik a Híradó következő számában.

Köszönettel a Híradó szerkesztősége nevében

**Kádár Dóri**

#### A szerk. megj.:

A körlevél közzétételét azért tartjuk fontosnak, mert feltételezzük, hogy a felhívás a vezetőségi tagoknál szélesebb kört céloz meg, hiszen az a jó, ha a lap az egész tagságot szolgálja, és buzdítja írásra, véleménycserére. Ehhez persze elengedhetetlenül szükséges mind a körlevelek, mind a lapban megjelent írások pallérozása, magyarázása, hiszen csakis így szolgálhatja a lap a svédországi magyarok magyar írásbeliségének ápolását, amely mindnyájunkra ráfér, valamennyiünk dolga kellene, hogy legyen, s bizonyára többen is vannak közöttünk olyanok, akik felkészültek és hajlandók is idejükből áldozni erre a magyarságunkat megtartó, alapvetően fontos aprómunkára. Magyar nyelvű lapjaink nyelvezete, helyesírása döntő fontosságú az igazi magyarságra való törekvésünkben.

## Anyanyelvápoló

Magunkon is megfigyelhetjük, hogy mennyire vagyunk hajlamosak az ismétlésre, a készen kapott fogalmazási formák gondolkodás nélküli használatára. Az Egyesült Államokban töltöttem néhány hónapot, és visszatértemkor azon kaptam magam, hogy mindegyre, ha kellett, ha nem, kibukott a számon az OK! Ilyenkor belém nyilallott a figyelmeztetés: „Csak beszélünk – nem gondolkozunk!” Mert, ha igen, akkor messze elkerüljük a semmitmondó sablonokat, az üresjáratokat, az értelmetlenségeket.

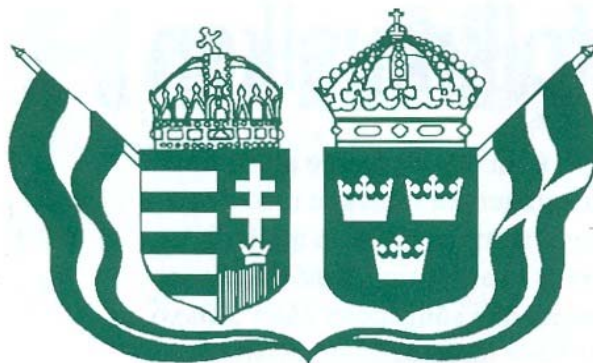
Azoknak akik a haza határain kívül, idegen nyelvi környezetben élnek, különösen fontos, hogy kritikátlanul ne vegyék át az értelmetlenségeket, még ha divatosak is. Az egyszerű ember hajlamos arra, hogy az újságban olvasott, a rádióban hallott megfogalmazásokat utánozza, mert azok elvárhatóan helyesek, és a szép magyar nyelvet képviselik. Magyarságunk megtartásának ez egyik, ajánlott módja, de ne tegyünk kritikátlanul. Tegyük szavá, amit nem értünk, amit furcsállunk.

Itt van például a rádióból, tévéből gyakran hallott szöveg: a szerkesztő vagy valaki, esetleg XY „beszélgetett”. Egyedül ezt miként tehetete? A kérdés azt hiszem jogos. Merthogy a beszélgetéshez legalább két ember szükséges, és ezt többes számmal fejezzük ki. Hasonló kétélyeket ébreszt, a gyakran használt, talán valamiféle választékosságot sejtető, „ordítózik, kiabál, üvöltözik stb. velem” kifejezés. Valójában nem együtt ordítanak, kiabálnak. Ha belegondolunk, inkább arról van szó, hogy valaki valakire ordít, valakire kiabál stb. Megfoghatatlan, hogy az ilyen már közhelyes fogalmazást miért terjesztik a nyelvileg pallérozott, szakmájukban a nyelvet legfőbb eszközként használók a sajtóban, a rádióban és a szinkronizált filmekben. Lehet, hogy csupán azért, hogy éberségünket felkeltsék, meggondolásra készítsenek és ilyenformán segítsék értelmünk gyarapításával anyanyelvünk ápolását.

Magyarul tanulni bárkitől lehet. Ha vesszük magunknak a fáradságot és azokat a kifejezéseket, amelyek értelmünk szűrőjén fennakadnak, értelmező szótárainkkal és más segédeszközainkkal, az egy kattintással elérhető

[www.magyarhelyesiras.hu](http://www.magyarhelyesiras.hu)

segítségével például javítjuk, máris jókora lépést tettünk nyelvünk tisztaságának megőrzésében.



## AKIK MELLETTÜNK JÁRNAK

## TÓTH ISTVÁN



*Rosenheim Ilonával, a malmöi svéd-magyar Pannónia Klub vezetőségi tagjával beszélgettünk: Kik viszik előbbre a svédországi magyarok ügyét, a magyar kultúrát. Ilona Tóth István nevét említette.*

Tóth István, a malmöi Hungaro Klub és a Pannónia Klub egyik alapítója. Az előbbiben titkárként, a Pannónia Klubban alelnökként vette ki részét a munkából. A Cimora svéd-magyar diáktábor vezetője. Látogatta a környék jól működő magyar egyesületeit és rendezvényeit, a helsingborgi Hungaria Klubot, a Kristianstadi Magyar Egyesületet, a lundi Kultúrfórumot. István, gondolkodás módjával, a magyar nyelv és kultúra iránti aggódó szeretetével a svédországi magyar ügyek apostola. Azt mondja, Svédországnál külön országot sehol sem találna széles-e világon. Svédország befogadta, nyelvvoktatásban részesítette, munkát, erkölcsi és anyagi biztonságot nyújtott a számára.

-Szeretem Svédországot - mondja István. Az élet itt békés, kiszámítható, tervezhető. S tudjuk: a megtervezett dolgok általában sikeresek. Itt nincsenek etnikai, vallási kérdések. Nincs roma, arab, zsidó vagy magyar kérdés. Mindenkinek joga van a szabad vallásgyakorlásra. A svéd-magyar protestáns egyháznak van gyülekezete Malmöben, Göteborgban, Helsingborgban, Stockholmban és még legalább húsz más helyen. A katolikus egyház hívei, papjai nyolcvan százalékban bevándorlók. Zsidó hitközség Malmöben, Stockholmban Norrköpingben, Göteborgban van. Svéd és külföldi írók

gyakran így emlegetik Svédországot: mintaország, a béke bajnoka, a szabad ég alatti élet földje...

-Mikor került Svédországba és miért?

-1967-ben Magyarországon a Csepel Autógyár diszpécserként dolgoztam. Akkor még egy bécsi bevásárló úthoz is kellett a gyár ajánlása. Ezt én nem kaptam meg és ez adta a lökést, olyan országban szerettem volna élni, ahol nincsenek ilyen értelmetlen korlátozások. Svédországot választottam!

Névjegyén ez áll:

*Stefan Toth  
Manager,  
Production Department  
Dresser Wayne AB*

-Igen. 28 évig dolgoztam Limhamnban, a Benzinpumpa gyárban. Szerettem, szeretem ezt a felelősségteljes minőségirányító munkát. Ez a munkahely lehetőséget adott, hogy magas szintű oktatásban elsajátítsam a minőségellenőrzés tudományát. A munka mellett, több éves anyaggyűjtés eredményeként benzinpumpa múzeumot alapítottam. Szívesen emlékszem az itt töltött évekre és Jacob Ljungmansra (gyáralapító 1924-ben), akinek a sírját évek óta gondozom. A gyár friss nyugdíjasa vagyok.

- Mivel tölti szabad idejét?

-Nagyon szeretek utazni. Jártam Spanyol földön, Görögországban, Egyiptomban, Kínában, USA-ban, Braziliában, Kanadában...

Egyik emlékezetes utazásom célja India volt. 1500 fotót készítettem, és többek között a Malmöi Pannónia

Klubban, a helsingborgi Hungaria Klubban -úgy mondták- sikeres előadásokat tartottam. De szeretek kerékpározni, kirándulni, vadászni és halászni.

- Miért lett itt Svédországban a magyar ügyek apostola?

- Amikor megérkeztem, svéd nyelvtudás hiánya miatt is, kerestem a magyarok társaságát. Hamarosan sok barátot, ismerőst találtam. Néhány alkalommal megdöbbenve tapasztaltam, hogy a magyar szülők nem beszélnek a gyermekeikkel magyarul, és még büszkék is erre. Tenni akartam valamit, hogy ez ne így legyen.

Bekapcsolódtam a svéd -magyar klubok életébe. A folyamatos kapcsolattartást az anyaországgal, a kulturális, a gazdasági, a mezőgazdasági, az élelmiszeripari, a turisztikai és más területeken való ismerkedést szorgalmaztam.

Nemrég pénztárosnak választottak a kristianstadi dél-svédországi Magyar Otthonban. Tervem, hogy Molnár Gergely elnököt támogatva, a vezetőséggel együtt pezsgőbbé tegyék a Dél-Svédországi Magyar Otthon életét, és következetesen ápoljuk a magyar nyelvet, a magyar kultúrát.

*Tóth Istvánnal malmöi Pildams-parkban beszélgettünk, amelyet 1914-ben létesítettek. A park mintegy kétszázezer fájának árnyas lombjai alatt, a Margareta hercegnő pavilonja és Szilvia királyné rózsakertje közelében, jó volt beszélgetni a kellemes, a békés csöndben.*

Az interjút

**Dr. Szalontai Éva**  
készítette



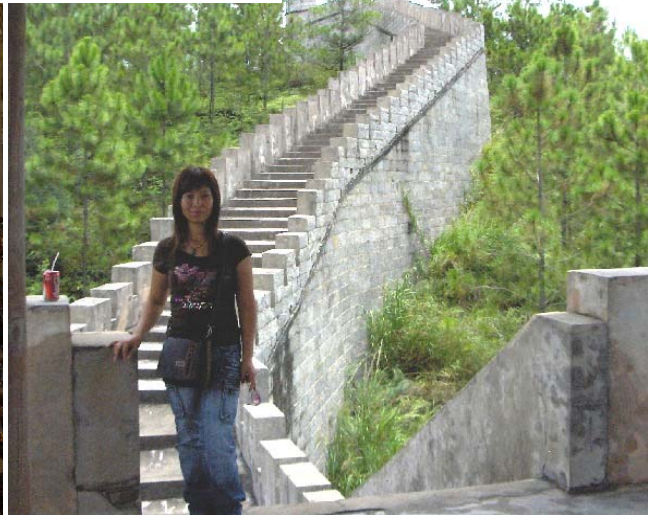
**Tóth István az egyik vidám lundi összejövetelen**



## Nyári történetek



Munkatársunk Csillag János, azért nem kiküldött munkatárs, mert szerkesztőségünknek soha sem volt még egy koronája sem, és a maga költségén utazott immár másodszor Kínába, ahol bájos ismerőse és az Olimpia várta. Az utóbbival nem sokat foglalkozott, de jártában-keltében belebotlott néhány érdekes történetbe.



Svédország királyság, de itt akármilyen fényes Csillag sem lehet király, viszont Kínában valamennyi időre császári külsőt ölthetett, romantikus sétákat tehetett a pálmák alatt, a Kínai falon sem volt magányos és a láng nélküli fáklyatartó kéz alatt is eszébe juthatott, hogy a világ legkiválóbb sportolói között a svéd egyet sem, a magyarok is csak három aranyat kaparhattak össze, miközben Jánosunk lakmározott, csevegett és verseit fordíttatta kínai nyelvre.



## Kellemes emlék

A szálloda teázójából kitekintve találkozott a szemünk, egymásra néztünk és biccentettünk, Két hét után ő volt az első fehér ember, akivel találkoztam Zhuhaiban. Megkérdezte honnan jöttem. Mondom Svédországból, de magyar vagyok, Budapesten születtem.

- Ön magyar - ismételte meglepetten. - A magyarok nagyon sikeres emberek Amerikában - fűzte hozzá. - Szilárd Leó, Soros György, Tom Lantos és a többi. Kaliforniai szomszédomnak pont olyan a kiejtése, mint az öné. Magyaros - jegyezte meg, majd sietve elkérte névkártyámat, hogy majd jelentkezik Amerikából. Kínai társával taxiba szállt és eltűnt a forgalomban.

## Kantoni találkozás

A szálloda kiránduló buszára szállva láttam, hogy egy fehér házaspár az utolsó sorban ül, Nekünk Lannal, éppen előttük jutott hely, leültünk. Láttam, hogy az úr mindent fényképez, hallottam franciául beszél a feleségével. A Gyöngy - folyónál leszállva mi is fényképeztünk, majd élve az alkalommal, franciául megszólítottam, kérdeztem, honnan jöttek. - Párizsból - volt a válasz. - És ön? - kíváncsiskodtak ők is. - Én Svédországból, de magyar vagyok - válaszoltam és bemutatkoztam. Azt is elújságtoltam, hogy kínai meghívásnak teszek eleget, azért vagyok itt, mert verseimet kínai nyelvre fordítják. Majd franciául idéztem AMOUR című versemet. Azt mondták jó a kiejtésem hibátlan, aminek örültem mivel 55 évesen csak 70 órát tanultam franciául. - A magyarok nagyon sikeresek Franciaországban- mondták. Képzeld, a mi utcánkba lakott Viktor Vasarely! Igaz, hogy már nem él, de személyesen ismerjük Niklas Sárközit is. Még vagy nyolc órán át együtt kirándultunk, és ők is elkérték névkártyámat, merthogy, mind mondták, kíváncsiak francia verseimre. Guanzhouban, a folyó partján búcsúztam a híres párizsi fényképésztől.



## A NŐ

FÉLIG GYÖNYÖR  
FÉLIG ÁLOM  
MINT A VIRÁGOT  
CSODÁLOM

## KVINNAN

HÄLFTEN NJUTNING  
HÄLFTEN DRÖM  
SOM BLOMMAN  
JAG BEUNDRAR HENNE



NvRen

(女人)

YI BAN XING FU (一半幸福)

YI BAN MENG XIANG (一半梦想)

XIANG HUA (像花)

WO QIN PEI TA (我钦佩她)

LAN-CSILLAG! (兰星)

Kínai versem előtt így szerepel a nevem, amely kínaiul csillagot jelent. Balra versem

## Kínai nevek

A kínai neveket gyakran nyugati megfelelőjükön használják, hogy megkönnyítsék a látogatók dolgát, vagy tapintatból. De a gyakori név-egyezések miatt is előszeretettel használják az angol szavakat, az én esetben a magyar! És mivel a Cs betű számukra igen könnyen mondható, tolmácsolom és kalauzom magyarul szólított.

兰星

## „Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról”

A nyugati régióban Svédországban jónak mondható az anyanyelvi oktatás, de az Európai Unióban jobb is lehetne. Mert kell! Folytatjuk sorozatunkat. Nevelők, szülők tanulságos hozzászólásait reméljük és várjuk.

### Közös felelőséggel

Két gyermekem van, az egyik most kezdi a hatodikát, a másik a napokban kezdte az első osztályt. Mindkettő egyes házasságban született. Az én gondom, hogy megtanítsam, felügyeljem, megkönnyítsem, lehetővé tegyem anyanyelvük megfelelő elsajátítását. A svéd iskoláztatás ehhez mindent, vagy majdnem mindent biztosít.

Szeretném tapasztalataimat megosztani azokkal akik számára ez gond lehet. Az iskolai anyanyelvi oktatás nagy mértékben attól függ, hogy a gyerek már iskolás kora előtt mennyire sajátította el anyanyelvét, s fogadta el és vállalja máságát.

#### Két gyermek, egy tanulság

Óvodás korában a fiam négy-öt éves koráig nem tudott belenyugodni máságába, gyakran kérte, hogy ne beszéljek vele magyarul. Én mindig türelmesen elmondtam neki, hogy azt bizony nem lehet, hisz én leginkább mégis magyarul tudok és az a nyelv, amellyel az én anyám szólt hozzám, nekem az a legkedvesebb és azt továbbítanom kell. De a gyerek praktikusabb, mint egy érzékenyült anya, ezért általában azt mondta, hogy a magyarra nincs szükségünk itt. Szerencsémre a szüleim a mai napig Erdélyben laknak, s nem tudnak svédül, és ez egy jó érvem volt a gyerekekkel való vitában. Később, mikor a testvérkéje megérkezett (ekkor a fiam már öt éves megvolt), a becézgetés és a hugicával való játékot mindig csak magyarul folytattuk. Ekkor látta be a fiam, hogy mégis van valaki kis családjában, aki nem tud más nyelven beszélni, mint ahogyan, az anyja szól hozzá. Ezek után már nem ellenkezett a magyar nyelv használatá ellen, és szépen lassan magyarsága is része lett önképének. Az iskolákban (inkább a városokban) mindig van gyerek, akinek más az anyanyelve, és ez gyakran segítséget jelent abban, hogy a gyerek előtt megindokoljuk az anyanyelvtanulás természetességét. Mindezeket túl azt is tapasztaltam, hogy nagyon

fontos a szülő aktív hozzáállása, tanító-szegédi szerepe.

Az anyanyelvi oktatók itt Lundban iskolából-iskolába rohannak, hogy egy-két tanulónak magyarórát tartsanak. Az is köztudott, hogy tankönyvek és a gyakorlófüzetek nélkül nehezebb tanulni, tanítani. Ez egyelőre még nincs biztosítva. A tananyag elsajátításához, a gyakorláshoz a tanár/tanárnő által fénymásolt szövegek és feladatlapok használatosak. Egy az egyben: az anyanyelvi tanárnak/tanárnőnek kevés az ideje és nagyon különböznek a tanítványai nyelvi felkészültségük szempontjából.

Mint szülő, magam is próbáltam figyelemmel kísérni fiacskám magyaróráit, volt amikor ott voltam az órán, tetszett, ahogyan tanította a tanárnő a gyereket. Szerettem volna ennél még többet tenni. Vártam a házi feladatokat, az otthon megoldandó leckéket, egy-egy tankönyvet, házi olvasmányt vagy ilyesmit, de az nagyon ritkán érkezett. A fiam az első osztályt Erdélyben járta ezért ügyesen írt és olvasott. Sajnos, ezt nem sikerült itt Svédországban továbbfejleszteni. Ehhez több akarat, más tanítási módszerek, sajátos szaktudás, más hozzáállás kellene. Ma már belátom, hogy akkor, nem várhattam mindent az oktatótól, mert ő valószínűleg mindent megtett, ami az erejéből tellett.

Most, amikor a lányom mellé állok magyarul tanulni/tanítani, nem csak azt kérdelem, hogy magyarból mi a lecke, hanem azt is mondom: ma úgy terveztem, hogy számokat tanulunk, énekelünk, olvasunk, vagy írunk. Esetleg magyar filmet nézünk. Ezt teszem, de azt is tudom, hogy egy-két év elteltével az én tanári-pedagógiai felkészültségem nem lesz elegendő. Ehhez elkelne a szülőknek némi segítség. Például, hogy honnan és mit szerezzünk be, a szükséges tanszerekből, miből tanítsunk, ha oktatni kívánjuk a gyerekeinket. Vannak olyan szülők, akik még nem látják, hogy mennyire szükséges a személyes törődésük, ahhoz, hogy gyerekeik könyvnyelven és jobban tanuljanak magyarul. Tapasztalatból tudom, hogy az anyanyelvi oktatónak bátran be kell vonnia a

szülőt a nyelvtanításba. Egymás oktató és nevelő munkáját segítve és kiegészítve érhetünk célt.

#### A szülőlátogatás fontossága

Eddigi tapasztalataimból azt is látom, hogy szükség van a szülő-tanár kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, szélesítésére és állandósítására, mert ilyen még nincs működésben itt nálunk. Elképzelem, hogy időnként családlátogatást tesz nálunk a tanárnő, és a mai tapasztalatomból kiindulva már nem csak magánügyeinket beszélném meg vele, hanem a gyerekeim iskolai hogylétét is. Kifaggatnám, hogy ő hogyan látja az előttünk levő munkát, ebben a gyereknek, nekem, meg öneki mik a feladatai. Megismerném egymás erős oldalait, és azokra támaszkodva közösen segítenénk a gyerek érdekében.

Ma már okosabban gondolkodom és minden más terhem mellett, időszükében is azt teszem, amit minden gondos szülőnek tennie kell, vagyis a gyerekek anyanyelvi oktatásában nagyobb felelősséget vállalok, mert ez legalább annyira saját feladatom, mint az iskoláé. Ma, amikor a fiam az édesapjával együtt Erdélybe költözött, és ismét a teljes magyar nyelvű iskolai oktatás és az otthon megszokott szigorúbb elvárásokkal járó tanulás vár rá, mindezt világosabban látom. Sajnálom, hogy nem jöttem rá arra, hogy mennyire fontos kemény kitarásom, számonkérésem, mennyire előnyös lett volna. Viszont a tanulságokat értékesíthetem lányom most kezdődő iskolai éve alatt. Senki nem tudhatja mit hoz a jövő, ezért mindent meg kell tenni, hogy az anyanyelvi oktatás alaposabban történjen, és gyermekeink tudása magasabb szintre emelkedhessen.

Remélem véleményem más szülők is olvassák, és kiegészítik a maguk, bizonyára sokféle élményével, tapasztalatával és tanulságaival. Ez a rovat pontosan arra való, hogy kibeszéljük a svédországi magyar szülők talán legfontosabb gondjait.

Miklós Emma

## SKANDINÁV IRÓNÓ A BUDAPESTI 79. ÜNNEPI KÖNYVHÉTEN

A belváros Vörösmarty terén rendezték meg több könyvsátorban a 79. magyar ünnepi Könyvhétet. Juhász Ferenc Kossuth-díjas költő nyitotta meg. Az érdeklődő olvasók este együtt hajózhattak a Dunán a könyvhét magyar irodalmának jeleseivel. A hajójegy ára levásárolható volt a hajó fedélzetén kiállított könyvekből.

A könyvhét iránt ez évben kisebb volt az érdeklődés az elmúlt évekhez képest. Nőtték ugyanis az előállítási költségek, ezzel együtt a könyvárak. A magyar értelmiség, az érdeklődő vásárló közönség könyvre fordítható jövedelme viszont csökkent.

A 79. magyar Ünnepi Könyvhétén a Tuan Kiadó sátora előtt többen sort álltak. Találkozhattak ugyanis személyesen Margit Sandemo, Svédországban lakó, norvég írónoval, a *Varázsjelek* című, legújabb, nagy érdeklődést kiváltó regényciklus szerzőjével és sikeres magyar fordítójával, a Malmöben lakó és dolgozó Csikász Kollár Zsuzsannával.

Sandemo könyvsorozatának első kötete, *A titokzatos erdő* most került a magyar olvasóközönség elé bemutatásra. A sorozat Iliána, egy kedves fiatal lány életét kíséri nyomon, aki számára a sors nem mindennapi megpróbáltatásokat tartogat.

A sorozat eredeti címe: Trollrunor. A kötet eredeti címe: Skogen Bort om Dagen.

Dicséretes a Tuan Kiadó, a felelős kiadó - Hidegföldi Gyöngyi Tünde és Mórocz Tibor - kezdeményezése, hogy a magyar olvasóközönségnek is bemutassa a skandináv író alkotásait, és ezzel a magyar olvasókhoz közelebb hozza Norvégia messzi, titokzatos skandináv világát.

Margit Sandemo könyvei Svédországban, Norvégiában, Dániában, Izlandon, Lengyelországban a bestseller listák élén állnak. Az író több mint 150 regényt írt eddig. Örvendetes, hogy művei most már Magyarországon is folyamatosan megjelennek - kizárólagos joggal a Tuan Kiadó gondozásában.

A *Titokzatos erdő* című kötetben a skandináv erdők titokzatosan sötét, mágikus világát ismerhetjük meg.

Kollár Zsuzsa, a magyar fordító teljesen otthon van a norvég nyelvben és anyanyelvében egyaránt. Így megfelelően közel hozhatja az olvasókhoz az észak távoli, titkokkal átszótt világát.

Az ifjú Iliána sokszor hallott arról, hogy a várkastély körül titokzatos az erdő. Amikor Bogiszláv herceg lovasai eltűnnek az erdőben, Iliána rettegve gondol arra, hogy az erdő rengetege

áll rajtuk bosszút, mert a herceg megsértette az évszázados hagyományokat. Iliána a herceg kisebbik fiához fordul segítségért. Meneküljenek? De a menekülő út a sötét és félelmetes erdőn át vezet...

A 84 éves író ma is teljes energiával, friss szellemmel, szinte megszállottan ír. Kollár Zsuzsával, a magyar fordítóval jól egymásra találtak. Sandemo Margit kedvenc elfoglaltsága az íráson kívül az utazás. Kedvenc úti célja Izland, ahol már húsz alkalommal megfordult. Ezekben a kirándulásokon részt vett zuhatag evezésen, sziklamászáson. Fizikailag, szellemileg fáradhatatlan!

A Tuan Kiadó újabb olvasói réteget igyekszik kiszolgálni Margit Sandemo alkotásaival.

A Kiadó nevét a régi korok kelta hőséről, Tuanról kapta, aki szarvas, sólyom, lazac és vakond formájában újra és újra testet öltve figyelte az emberek történelmét. Tanúja volt örömeiknek, szomorú napjaiknak. Mindenki okulására a különböző nemzedékek történetét regélte el újra és újra.

Margit Sandemo könyvei misztikus, történelmi témájúak, krimi és romantikus elemekkel. "Én a felnőtteknek írok meséket. Szeretném őket boldoggá tenni!" - vallja írói munkásságáról.

Szalontai Éva

## Gólya-bulin



Lányok, a lundi egyetemi hallgatók partyján.  
Balról Neag Annamária és Benkova Éva, a Magyar Liget és a Transylvania Rádió lehetséges új munkatársai.

Az első bulit lekéstük. Azaz nem maradt már jegy a magiszteri hallgatóknak, mert a cserediákok egy héttel hamarabb érkeztek, és mind felvásárolták.

De nem baj. Mit számít az, hogy egy héttel később vagy hamarabb? A jegy ára ugyanannyi volt, mint az első bulié, a nekünk kissé borsos: 70 korona. Gondoltuk, nincs minden héten gólyabuliszerűség, és azért olykor még otthon is kiadunk ennyi pénzt szórakozásra.

Tíz órára hirdették a kezdést. Mi már tizenöt perccel hamarabb ott voltunk. A biztonság kedvéért...

A bulit az egyik diákszervezet rendezte, és olyan komoly ellenőrzéssel engedtek be a helysége, mintha legalábbis a CIA épületébe kellett volna bejutni. Személyi igazolványt, jegyet és papírt kértek arról, hogy egyetemisták vagyunk.

Neag Annamária  
Folytatás a 24. oldalon

## HÍREKHÍREKHÍREK

\*\*\* A norvégiai Magyarok Baráti Körének *Csincsele* gyermekcsoportja május 23-án tartotta foglalkozását Horváti Ildikó és Karácsonyi Tünde pedagógusok vezetésével óvodás és kisiskolás korú gyermekeknek. A részvétel díjtalan.

\*\*\* A Magyar Filmklub május 24-i foglalkozásán a Szabó Magda (1917-2007) író nő életművének bemutatására szentelt sorozatot folytattuk immár a III. résszel. Az est témája az *Az ajtó* című regény kapcsán - az adaptáció volt. A filmestek házigazdája Dávoti Barna, az előadó Kovács Ferenc.

\*\*\* Május 31-én, szombaton 16 órakor pünkösti istentiszteletre került sor az oslói Uranienborg templomban. Igét hirdetett VARGA PÁL, a Nyugat-európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetségének társelnöke, az ulmi Magyar Protestáns Gyülekezet lelkésze. Az istentiszteletet követő presbitéri gyűlésen a gyülekezet jövőjét érintő fontos kérdések kerültek napirendre. (Holby Timea presbiter)

\*\*\* Június 14.-én, a norvégiai Magyarok Baráti Köre (MBK) Bogstad gárd-i sétára hívta az érdeklődő magyarokat és a hozzátartozóikat. Martinovits Katalin vezetésével a Bogstad tó partján álló kúriát látogatták meg. Az épületet Norvégia egyik legjelentősebb angol tájkertje veszi körül, s kultúrtörténeti jelentősége mellett történelmi, ipartörténeti szerepe is számottevő.

\*\*\* Idén a nyári Risør-i Kamarazenei Fesztivál (2008. június 24-29) Bartók Béla és Ligeti György munkásságának szentelte nyitóprogramját. Két Ligeti darab után (*Hat bagatell fúvosötösre* -1953, és *La Grand Macabre* 1974-77) után a koncertet Bartók *Divertimentója* (1939) zárta. A fesztivál többi napján is felbukkantak Bartók és Ligeti szerzemények.

\*\*\* A Magyar Filmklub Szabó Magda sorozatának IV. foglalkozásán, június 28.-án az író nő műveinek TV-feldolgozásairól beszélgettünk. Különös figyelmet szenteltünk az *Az a fényes nap* című történelmi játéknak.

*Az a szép, fényes nap* Géza fejedelem esztergomi palotájában játszódik 994. őszén. Vajk keresztelésére készülődnek. Géza és Vajk konfliktusa a törté-



nelmi korparancs felismerésén és belátásán nyugszik. Az értékrendszer váltásának elérkezett idejében cselekedni kell - sugallja a darab. Géza fejedelemre hatalmas történelmi felelősség nehezedik, döntéseitől függ népének fennmaradása. Fel kell ismernie: a kereszténység bármilyen áron való felvétele biztosíthatja csak, hogy a magyarság nemzetét kovácsolódjék, helyet kapjon Európa államai között." A filmestek házigazdája Dávoti Barna, az előadó Kovács Ferenc.



\*\*\* Augusztus 24.-én tartotta az oslói Magyarok Baráti Köre (MBK) a Szent István-napi ünnepségét, melyen a székesfehérvári Kákics népzenei együttes vendég szerepelt.

„A Kákics népzenei együttest 1997-ben alapítottuk Székesfehérváron. Megalakulásunk legfőbb motívuma az volt, hogy a "méltatlanul elfeledett" magyar népi hangszereket peremhelyzetükből

beemeljük a népzenei köztudatba úgy, hogy zenénkben rájuk építjük hagyománytisztelő feldolgozásainkat. A pásztorok bőrdudája, a dél-alföldi tekerőlant, a citera, a moldvai koboz, a tilinkó, vagy a hazánkban élő dél-szlávoktól átvett tambura mind remekül illeszkednek abba az általunk képviselt színes kaleidoszkópba, amelynek alapját a hegedű, brácsa, bőgő együttes hangzása határozza meg. 2006-ban megjelent lemeziünkön (*Kákics - Magyar népzene*) is a fenti irányelvet tartottuk szem előtt. Megalakulásunk óta hazánk több városában is bemutatkozhattunk, sőt szlovákiai, olaszországi, ausztriai, németországi és norvégiai vendég szerepléseket tudhatunk magunk mögött." [www.kakics.eu](http://www.kakics.eu)

\*\*\* A 11. Nemzetközi Ibsen Fesztiválra végre egy magyar társulat is meghívást nyert. A Budapesti Katona József Színház társulata Ibsen *Vadkacsa* című darabját mutatta be két este, szeptember 3.-án és 4.-én az oslói Nemzeti Színház Nagytermében. A *Dagbladet* c. országos napilap terjedelmes cikkben méltatta a vendégitéket. Az Ascher Tamás rendezte darab színészei Haumann Péter, Fullajtár Andrea, Máté Gábor,

Fekete Ernő, Keresztes Tamás, Simkó Katalin, Bodnár Erika, Bezerédi Zoltán, Rajkai Zoltán, Szacsavay László, Dégi János, Morvay Imre és Dankó István voltak. A jelmezeket Szakács Györgyi, a díszletet Khell Zsolt tervezte. Zenéjét összeállította Márkos Albert. A dramaturg Fodor Géza volt. Fordította Kúnos László.

A darab a 2006/2007-es évadban

Magyarországon elnyerte a *Színkritikusok Díját*. Simkó Katalin pedig a kislány Hedvig megformálásáért *A legsikeresebb pályakezdő* díjban részesült.

„A Katona társulata ismét remekel - színészi-színházi anyanyelvén beszél, persze. Fekete Ernő alakításában Hjalmar nemcsak narcisztikus hólyag, hanem a lányát imádó gyöngéd apa is, akitől idegen a forszirozott viviszekció, összeomlása totális, végleges. Haumann Péter sertepertelésbe, sietős léptekbe, még sietősebb fecsegésbe fojtja, hogy az idősebb Ekdal mindent tud, de semmit nem akar tudatni. Máté Gábor Werléjében kényes egyensúlyt mutat a rossz és a jó; a súlyossá formált alak súlyos terheket cipel, és olykor vakcin botorkál. Bodnár Erika Sörbynéje ugyancsak sokat tud, de vállrándítással lép át rajta; mindazonáltal tényleg ő fogja ápolni a megvakult idősebb Werlét valamikor... □ Egyszerűen tökéletes Simkó Katalin színpadi létezése a kislány Hedvig szerepében: minden gesztusa, még a szem-baja is természetes, hiteles; és látjuk benne a kétségbeesett bátorságot, amellyel megöli magát. Keresztes Tamás játékában Gregers Werle vonzó gerincessége és elutasítása a könnyű és érdemtelen érvényesüléssel szemben csak fokozatosan vezet át a figura szörnyűséges, monomániás, pusztító világ-megváltó ambícióiba, ez a fokozatosság, az árnyalatok gazdagsága az alakítás kulcsa: a nyársat nyelt, merev alak úgy őszinte, ahogy van. Rajkai Zoltán Molvikja az arcára merevült részeg vigyorral éppen úgy fontos eleme a tablónak, mint Szacsavay László bennfentes, uraskodó inasa. És Fullajtár Andrea Ginája: némán és beszéddel, mozdulatlanul és a padlót törölgetve figyel és fülel a nehezen megteremtett világot fenyegető veszélyekre. Aggodalmát cselekvéskényszerbe fojtja, de nem tudja nem tudni, hogy minden összeomlik. Beharapott szájjal, megroggyanva kulcsolja át halott kislánya térdét. Nincsen katarzis, sem megkönnyebbülés, sem megtisztulás. Meghalt egy gyerek - kit érdekel már a sebzett vadkacsa. Az előadás vége hangos zenébe fül (nem katonazene!) - ez nyeli el a feldühödött Relling és a cinizmusba merevülő Gregers Werle szóparbját.” (Csáki Judit, Magyar Narancs, 2007. február 1.)

\*\*\* A norvégiai Magyarok Baráti Körének Csincsele gyermekcsoportja szeptember 6.-án újra kezdte foglalko-

zásait Horváti Ildikó és Karácsonyi Tünde pedagógusok vezetésével óvodás és kisiskolás korú gyermekeknek. A részvétel díjtan.

\*\*\* A tatabányai Orfeusz Társulat szeptember 27.-én mutatta be a norvégiai Magyarok Baráti Körének szervezésében Spiró György *Kvartett* című darabját. Szereplők: Vendég - Poroszlay Sándor, Öreg - Englerth Miklós, Feleség - Tóth Zsóka, Nő - Veszelka Anikó. Rendező László Tibor. Az amatőr társulat ezért az előadásért 2007-ben elnyerte a Szín-Játékos Szövetség Paál István Diplomáját.

„A helyszín egy lakótelepi konyha, az időpont 1996, vagyis negyven évvel vagyunk 56 után. A négy szereplőre csupán dramaturgiai értelemben alkalmazhatjuk a hős kifejezést. Szűk a helyszín, szűkek a cselekvési lehetőségek, és a történet is szűk keresztmetszetű. A Vendéget negyven évvel ezelőtt az Öreg figyelmeztetése mentette meg a megtorlás elől, Amerikába került, s most hazajön, megjutalmazni egykori jötevőjét. Az Öreg emlékezni sem akar az esetre, megszállottan ragaszkodik egykori élete igazságához, már-már rögeszmésen hisz abban, hogy a szocializmus idillje még visszatérhet. A Feleség voltaképpen mindenek kivül ragadt bele a saját kicsinyes életébe; miközben a tűzhely és a kötögetés erősen behatárolt területére szorul, mégis, talán ő a legaktívabb-agresszívebb figura. A kvartett negyedik tagja a jelen igazi képviselője, a Nő, a házaspár lánya, aki „el van válva, ki van kezelve”, s akinél megjelenik az egyetlen aktivizáló vágy, pénz utáni mohóság.”

\*\*\* Ősszel folytatódik a Magyar Filmklub sorozat. Ezúttal Németh László munkásságának szentelünk néhány estet. Szeptember 21.-én történelmi drámaival foglalkozunk.

„A történelmi drámák elsője remekmű. A VII. Gergely (1937) "búcsúvétel akart lenni az élettől", híres idézett végmondata ("Szerettem az igazságot, gyűlöltem a méltatlanságot, ezért halok meg száműzetésben") méltán lett a Németh-életmű mottója. A szerző figyelmeztet, hogy a nagy pápa portréja nemcsak önigazolás, önbírálat is... Ez a Németh-dramaturgia összetettségét, változatosságát jelzi, egyben arra figyelmeztet, hogy a szerzői kommentárok nem fedik mindig az oeuvre egészét. Am azért esendőségében, kétarcúságában is a nagyságot, a váteszi elő-

érzést és mindentudást becsüljük elsősorban Gergelyben: "Én tudom már, mi után mi jön." Vele az Isten sokáig közvetlenül beszélt, s ha ez a karizmatikus elhivatottság nem érvényesül a világban ("Isten csak hevertet", mondja az emlékezetes nyil-hasonlat után), akkor nemcsak a világgal, hanem Istennel is szembe-kerül. Az abszolútumra törő szellemi ember tragédiája vagy komédiája maga a beteljesíthetlenség, az érvényesülni nem tudás, az ideát befogadni nem tudó világ szemlélete. A dráma nyelve mérsékelt archaikus, Németh – a pápa levelezésének ismeretében – az izléses régiesítés egyik legszebb példáját nyújtja irodalmunkban.” (mek.oszk.hu)

\*\*\* A Norvég-Magyar Egyesület (NUFO) híroldala a következő programokról tájékoztat:

- Mint azt már a NUFO Info 2007. szeptemberi számában jeleztük, Hubay Jenő zeneszerző és hegedűművész születésének 150. és az Egyesület fennállásának 70. évfordulójáról nagyszabású ünnepélnyel szeretnénk megemlékezni. Erre 2008 október 4-én kerül majd sor.

- Mint minden esztendőben, idén is megemlékezünk az 1956 október 23-i szabadságharcról. Ünnepszüenket ez évben október 25-én tartjuk az Uranienborg Menighetshus nagytermében.

- November 8-10.-e között, Bøjte Csaba testvér, a dévai árvák ferences atyja látogat majd el hozzánk Oslóba. Részletesebb tájékoztatást erről az eseményről később adunk. A dévai gyerekekről bővebben a [www.devaigyerek.hu](http://www.devaigyerek.hu) oldalon olvashatnak. (FZ)

\*\*\* A 121. oslói Őszi Tárlatra 1815 alkotó 4289 pályázata érkezett be. 108 művész 346 alkotása nyert „bebo-csátást”, köztük Lisztes István Oslóban élő szobrászművész bronz szoborkompozíciója. A kiállítás szept. 6. - okt. 5. között tekinthető meg a Művészetek Házában (Kunstnernes Hus).

Szerkeszti:  
Kovács Ferenc  
ferenc.kovacs@media.uio.no

Dr. Békássy N Albert, a Nyugat-Európai Lelkigondozó Szolgálat világi elnöke:

## Szétszórtságban és megosztottságban: válságban váltság a megoldás!

### Elvi és bölcsészeti alap gondolatok a protestantizmusról

Komoly haladást érhetünk el, ha előljáróban tisztázzuk, hogy protestáns egyház nincs, hanem van un. történelmi - református, evangélikus, methodista, baptista, unitárius stb. - egyház. Mégis beszélhetünk protestantizmusról, amely bizonyos egyházaknak és határozott szellemi-történelmi irányzatoknak a szintézise úgy, amint ezek egymással összefüggve, de elkülönülnek a keresztyénség más nagy csoportjaival - a római katolicizmussal és a görögkeleti orthodoxiával - szemben. Kevésbé élesen, de elvileg pontosan megkülönböztethető módon különül el azzal a csoporttal is, amelyet általánosságban szektáknak szoktunk nevezni (Adventisák, A Szeretet Családja, Üdvhadsereg, Hare Krisna, Hit Gyülekezete, Isten Egyháza, Jehova Tanúi, Késői Eső Gyülekezet, Óskeresztyén Apostoli Egyház, Sátánizmus, Vámpírizmus, Woodo, stb). A keresztyénség életét az mentette meg, hogy 1500 esztendő múltán életerejére a reformációban újra kirügyeztett: ez volt a protestantizmus.

Tehát protestantizmusról mindnyájan beszélhetünk anélkül, hogy az egyes történelmi evangéliumi egyházak álláspontját összekevernénk, mint ahogy a keresztyénségről is beszélhetünk hitetlenséggel, pogánysággal, zsidó vallással szemben, anélkül, hogy a benne rejlő egyes egyházak külön létét vagy jogosultságát tagadnánk. Anélkül, hogy a lényegét összemossnánk, ez egyszerű logikai művelet: a meghatározást nem visszük el a végső pontig, hanem szükség szerint megállunk közepén, annál a fajnál vagy nemnél, amit különválasztani akarunk.

A bölcsészek egyik legfőbb gondja hogy a lényeg gondolata - a dolgok sui generis, páratlan mindenségét és változhatatlan egyéni vonásait meghatározza. Mindegy, hogy ezt egy kívülálló ideában, egy alakító célgondolatban, világot betöltő substanciában vagy pedig a dolog intelligibilis alakjában találták meg. Reánk az tartozik, hogy minden létező a lényegért van és amikor azt elveszti, meghal. A természet világában óriási erőfeszítés történik, hogy a lényeg megmaradjon. Amikor lényeges vonásukat ezek a létezők elvesztik, bekövetkezik a halál.

Ez a törvény megtalálható a szellemi világban is. Minden szellemi mozgalomnak megvan a maga lényeges vonása, amiért született, s amelynek megtartása az életprogramját teszi. Ha elveszti ezt a vonását, megszűnik élni. A szellemi irányzatok lényegét sokkal nehezebb megvédeni, mert természetüknél fogva könnyebben keverednek és alakulnak. Az élő eszméket a szinkretizmus szokta megölni. A legerősebb szellemi irányzatot, a keresztyénséget is az fenyegette, hogy elkeveredett egyfelől a pogánysággal, másfelől a zsidó törvényvallással és a római impérium gondolatával. Így lett új pogánysággá vagy rituális törvényvallássá.

### A protestantizmus veszedelmei

A protestantizmust kétféle veszedelem fenyegeti. Egyfelől az elkatolizálódás, másfelől az elradikalizálódás.

A Magyar történelem folyamán valós gond volt a fellépő ellenreformáció. Ma inkább időnként felöltő helyi ágaskodás. De támadhat belülről is: kultuszban, közjogi aspirációkban, püspöki hatalom monarchikus kiképződésében. Az egyházak egyoldalú institutionális jellegében szokott ez a gond észrevétlenül fellépni és leginkább azokat az evangéliumi egyházakat fenyegeti, amelyek az állammal - a hagyományok fenntartása mellett - túlságosan összeszövődnek.

A radikalizmus támadhat kívülről. Megindult egykor a humanizmussal, folytatódott az enciklopédistákkal, hatalomra jutott a szocialista forradalmakkal és elemi erővel tombolt a marxista-kommunista agresszív antikrisztianizmusban. De a radikalizmus támadhat belülről is, különösen Nyugaton, ahol a külső támadás nem jelent veszedelmet. Egyházi vezetők, hittudományok művelői szívesen kacérkodnak a népszerűséget biztosító és emberi hiúságnak hízelkedő radikalizmussal. Legfőbb törekvésük, hogy a külső (politikai?) hatalom előtt alibit igazoljanak: minden áron be akarják bizonyítani, hogy ők a jó emberek. Többségük elismeri, hogy roppant keveset hisznek, nem is annyira klerikálisok, sőt az egyházban a hitvallást sem ismerik el és teológiájuk felolvad valami általános humanizmusban ill. történetbölcseletben. Ezek lényege az elferdített, valós vagy csinált eszmék felnagyításával az uralom, a függőség, befolyásolás, kizsákmányolás, zsarolás és a hatalom megszerzése. Ennél tovább azok a szekták mennek el, amelyek kereső lelkű fiatalokat igen gyakran agymosással tartanak karmaik közt.

### Mi a protestantizmus lényege?

A felsorolt veszélyekkel szemben a protestantizmus nagy védekező harca egyetlen egy gondolat körül alakul ki: meg kell tartania önmaga lényegét. A protestantizmus lényege pedig az evangélium vagyis: a bűnbe merült emberiségnek, a Jézus Krisztusban való megváltásáról és a Szent Lélek által való újjászületéséről szóló boldog és óriás világprogram. Ezt a programot olyan történelmi módszerrel szolgálja, amely a protestantizmust a szellemiség, a szabadság és a bensőség vallásává teszi; intézmény és hagyomány helyett az Ige szuverenitása alá helyezi és az Igét, mint a teljes isteni kijelentést és teremtő üdvakaratot, a Szentírásból meríti. Mindezekkel a protestantizmus egyéneket, egyházakat, társadalmakat és nemzeteket, a Jézussal való misztikus unióba kíván beleszervezni és a Szent Lélek közvetlen nevelő hatása alá helyezni.

A protestantizmusnak, vagyis minden olyan evangéliumi egyháznak, amelyek az említett egyetemes protestáns determinánsokat uralkodó vonásképpen magukban hor-

dozzák, legfőbb kérdésük és legnagyobb gondjuk az, miképpen maradjanak meg az evangélium egyházainak és miképpen éljenek a Jézus Krisztus közvetlen királysága alatt. Minél erősebben vallják és élik ezt a programot, annál győzelmesebben állhatnak meg a protestantizmus minden fenyegető veszedelmével szemben.

### Az ökumenizmusról

A protestantizmus legfőbb védelme a külső és belső támadásokkal szemben nem a politika, nem a közjog, sem a rend és szervezet, hanem az evangélium, a szívben királlyá tett Krisztus. Mert a hívő protestantizmussal szemben az ellenfél nemcsak tehetetlen, hanem a próba áldását hozza. Hiszen minden támadás erejét növeli és a végső győzelmét biztosítja. Világtörvényt fejez ki a Római Levél 8. része 28. versében: "...akik Istent szeretik, minden javukra van". Minden igaz hit akkor volt legerősebb, amikor legkeményebben üldözték. Csak az Evangélium és a Szentírás mentheti meg a protestantizmust a krypto-egyetemességtől! Minden ökumenikus törekvés egyébként relativizmust és megalkuvást, végeredményben közömböséget hozna. A mimikri - evolúciós törvénye szerint az erősebbnek dobna oda prédájául, ha nem él bennünk az uralkodó gondolat: egy nagy örökség hordozói vagyunk és csak addig mehetünk el a kiegyenlítődésnek útján, amíg el nem áruljuk lényegünk legértékesebb vonását, amelyért születünk s amelyért élnünk kell.

### A protestáns szabadság az élő Isten minél teljesebb szolgálata

Krisztus fölötté áll a történelemnek, az időnek - mert az idő változik. Ő pedig tegnap és ma és mindörökké ugyanaz (Zsid. 13, 8). Nem szolgálja és nem ellensége, hanem ura a történelemnek. Krisztus tanít meg arra, hogy meglássuk a változóban az állandót, azaz a lényegét. Ez helyes viszonyba helyez a világgal, hogy meglássuk a kérdések igazi jelentőségét és vonatkozásait. Megadja a helyes mértéket, mind a kérdések, mint a feladatok mérlegetésére. A kívülről támadó radikalizmussal szemben sincs más védelem, mint minél teljesebb és minél előbb evangéliumi hit. Az egykori Szovjet birodalom területén a tiszta evangéliumi vallásoknak új, nagy aratása van. Igaz, a szektáknak is. De a hit missziói ereje felmérhetetlen és a világnézetek harca végeredményben missziói gondolatok párviadala, amelyben az győz, akinek hite magasabb, mélyebb és erősebb. Ugyanez a hit véd meg minden radikalizmustól, amely a protestantizmus - vagy az evangéliumi egyházak keretén belül jelentkezik. Ez a hit tanít meg a lelki élet nagy törvényére: a protestáns szabadság az élő Isten minél teljesebb szolgálata.

A szabadság negatív és romboló gondolat mindaddig, míg szabadosságot jelent. Nem élünk-e vissza a protestantizmus szabadságával, amikor a vallás örve alatt egyenlenség terjed? Amikor maga Isten hívott el sáfáru, nem bűnünk-e, ha tanácskozásainkon nincs egyetértés? Nem bűn-e és a halhatatlan lélek elleni kegyetlen lelki zsarnokság a közösségi szellem felbontása? Nem bűne-e az egyháznak, hogy a dolgok idejutottak?

Válaszolnunk kell arra a kérdésre, miért és mitől akarunk szabadok lenni? Mondjuk el, hogy szabadok akarunk

lenni az emberi tekintélytől, hogy Isten tekintélyének szolgáljunk és szabadok akarunk lenni az egész világtól, bűntől, élettől és haláltól, hogy magunkat az élő és szuverén Isten szerszámaivá szenteljük.

Tegyük életünk nagy jelmondatává a mindig zengő régi napiparancsot: tartsd meg, ami Nálad van, hogy senki el ne vegye a te koronádat (Jelenések Könyve 3, 11).

Krisztus megtanít arra, hogy ellenségeink ereje a saját gyengeségünk. Ne féljünk hát a változásoktól. Református hitünk elbírja a gondokat, mert tudjuk, hogy mindezekben Isten világtéremtő munkájának alapeszméi vannak kifejezve. Sem az emberi szellemi élet sem a lélek termékenysége, sem az Ige gazdagsága nem fogyatkozott meg. A vallás és az egyház még nagyon távol van attól, aminek Isten szánta és a Krisztus szeretné látni.

"Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését. Mert a teremtett világ hiábavalóság alá vetetett, nem önként, hanem azért, aki az alá vetette, azzal a reménységgel, hogy maga a teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságából az Isten fiai dicsőséges szabadságára" (Rom. 8: 18-21).

Végül a Krisztusban élő ember ígéret, zálog és bizonyosság arra, hogy egyszer minden célhoz ér. Így a protestantizmus megosztottságában őrlődő keresztyénség is. Nem a mi dolgunk megmondani az órát: Isten dolgozik, nem határidőre, hanem az örökkévalóságra. Így lesz a válságnak tűnő gond megoldása a váltság.

Megjelent a Confessio (Budapest) Figyelő rovatában 2002, 26. évf. (4. sz.) 97-99.



Oktober a reformáció hónapja

# Egy svéd kislány versei

Ingrid Sjöstrand

## LÁTTAD MÁR?

Láttad már  
két fiú arcát  
mikor bicikkel  
gurulnak le a lejtőn?  
Az első arcán ez van:  
Nézzétek, mit tudok én!  
A másik arcán:  
Mama, segíts!  
De nem nyúlhat a fékhez,  
ha nem fékez az első...

## MILYEN KÁR

Milyen kár, hogy  
nincs cipzár a banánon!  
Ha csak a felét akarom megenni,  
bezárhatnám a maradékot.

Azt hiszem, cipzárt fogok szerelni  
egy banánra,  
mondjuk fűzet-kapoccsal,  
és enni kezdem a buszon.  
Lehúzom a zárat,  
majszolok belőle,  
és újra behúzom.  
Klassz, mi?  
Hogy bámulnak majd az ürgék!  
Persze ők úgy tudják,  
hogy nincs cipzár a banánon!

## DÉLUTÁN NÉHA

Délután néha a háztető  
velünk szemben  
olyan furcsa színű lesz.  
Süt a nap  
és az ég se kékebb, mint máskor,  
de a tető nem vörös,  
nem barna,  
nem is lila,  
hanem messzeség-színű.  
Ki kellene repülni az ablakon.  
Át, oda, messze.

## ÓRIÁSI TERMEKBEN ROHANGÁLTUNK

Óriási termekben rohangáltunk,  
a srácok meg én.  
Minden teremnek három ajtaja volt,  
olyasfélék, mint az étteremben,  
csak be kellett lökni őket.  
A három közül kettő  
mindig koromsötétbe nyílt,

de a harmadik mögött újabb  
terem volt.  
Rohantuk egyiktől a másikig,  
tovább, tovább,  
de sose volt vége.

Álmodtál már ilyesmit?

## NÉHA CSONTVÁZRÓL ÁLMODOK

Néha csontvázról álmodok,  
csak elindul felém,  
jön közelebb, egyre közelebb.  
Nem bírom tovább, visítok  
és felébredek.  
-- Csak álom volt --  
mondja anya.

Mintha sokat segítene,  
hogy a szörnyűség itt belül van  
és nem ott kívül.

## GYEREKNEK LENNI AZÉRT ROSSZ

Gyerekek lenni azért rossz,  
mert igazán sehová  
nem tartozol.  
Persze nagyon klassz,  
hogy derék szüleid vannak  
és egészen tűrhető testvéreid  
-- ha vannak --  
mégis  
nincs semmi, amit magad  
választottál.  
Van egy klubunk,  
Sten meg én vagyunk a klub,  
de kettőhöz tartozni nem elég.  
Néha levelet írok magamnak,  
egy régi bélyeget ragasztok rá,  
és bedobom a levélszekrényünkbe,  
hogy a többiek azt higgyék,  
van valakim, aki csak az enyém  
és akiről ők nem is tudnak.

## HOLNAP LESZEK NYOLCÉVES

Holnap leszek nyolc éves.  
Ez persze nagyon klassz.  
Megkapom talán a hármas  
fémépítőt,  
abban több kerék van.  
Megkapom talán a legújabb  
Beatles-lemezt,  
de lehet, hogy az túl sokba kerül.  
Miért lógatom úgy az orrom?  
Meg tortát is fogok kapni.  
Holnap nyolc éves leszek,  
és nem leszek már hét éves  
soha többé.

## MIKOR USZIBÓL JÖVET

Mikor usziból jövet  
sorba álltunk a buszmegállónál,  
Johan végigfutott mellettünk,  
és minden lányra ráhúzott  
a nedves fűrdőnaciájával.  
Mindegyikre, csak rám nem.  
Monika azt mondta, biztos komál  
engem.  
Nem tudom...  
Hátha csak kifelejtett?

## ANYUBAN AZT NEM BÍROM

Anyuban azt nem bírom,  
hogy mindenre tud mondani  
valami okosat.  
Ha azt mondom,  
hogy minden olyan unalmas,  
hogy semmi kedvem suliba menni,  
hogy utálok Kerstint,  
hogy szorít az új trikóm,  
ő már mondja is,  
hogy majd megjön a kedvem,  
hogy tegnap még szerettem Kerstint,  
és hogy vegyél fel másik trikót!  
Az ember még csak nem is  
unatkozhat nyugodtan.



Múmin,  
Bájocska,  
Mafli,  
Pöttöm és a  
többiek

## A MAGYAROK TÖRTÉNETE -11

### Királyok bűne, bűnhődése

A magyar királyok életéből is számos hamleti történetet kerekíthetünk, ha beleolvasunk a korabeli krónikákba. Bizony, bizony akkoriban is bőven patakzott a vér a hatalomért folytatott küzdelmekben.

Nagy Lajos halála után, mert nem volt fiú utódja, akkoriban még elég szokatlanul, lányát választották királlyá. Nem tetszett ez a hagyományokat tisztelő főuraknak és a család nápolyi urát, Kis Károlyt kérték fel az ország kormányzására. Fel is tették a halálfélelemmel küszködő főúr fejére a koronát, de Lajos király özvegyének, Erzsébet királynénak ez nem tetszett, hiszen a lánya mellett, a maga uralkodására készült. Neki is voltak jóemberei, akik az híresztelték, hogy a Kis Károly koronázásakor baljós jelek mutatkoztak: a szentmise után a király előtt vitték Szent István zászlaját, az beakadt a templomajtó szárnyába és darabokra szakadt. Aztán három napig ritkán látott vihar tombolt, hollók lepték el a budai várat, ott károgtak a palota tetején, egymásnak estek és olyan kíméletlenül csipkedték egymást, hogy patakzott a vér a csatornákból.

Erzsébet királyné mézes-mázos szavakkal nyugtatta az új királyt, s biztatta, hogy férfiember kell az országglásra, de amikor Kis Károly mellől elszéledtek olasz testőrei, nagyravágyása annyira eluralkodott rajta, hogy jelt adott a hozzá hű főuraknak, azok pedig a gazdag adományok ígéretének fejében, előszedték a palástjuk alá rejtett kardjukat és nekiestek a fegyvertelen királynak. Halálosan megsebesítették, menekült a várból, de nem jutott messzire, Visegrádon belehalt sérüléseibe.

Így a főurak újból éltethették Erzsébet lányát, Mária királynőt.

- Éljen Mária! Éljen Mária király!

Nem úgy Károly hívei, akik kilesték, hogy a két nőt is kerülgette a félelem, menekültek egy alföldi kővár felé. Az úton persze megtámadták a királyi hintót, Garai nádor és Forgács vitéz bátran küzdött a támadókkal, végül egy támadó katona a hintó alá mászva, elkapta Garai lábát, és földre döntötte, fejét vették nyomban.

Horváti János bán foglyul ejtette a királynét és a királynőt. Előbbit vízbe ölték, utóbbit elzárták, merthogy a felkent és megkoronázott királyokat akkoriban nem lehetett csak úgy eltenni láb alól.

Közben, nagy hadat gyűjtve, megjelent Mária király mátkája is a színen. Megrettent Horváti János bán. Szalad mindjárt a fogságban tartott Mária királyhoz, és kegyelmet ígér neki, ha esküvel fogadja, nem áll bosszút meghurcoltatásáért. Mit tehetett Mária király, atyává fogadta a bánt.

ipfe pteruic: rti bo illa meis inuenitib' q' i annis a viris ctate parit  
 " fide plenis a fe hirt' p'cutit, p'cellis agitatoz acib'ar: rege de pra/  
 cto andu' ap'le' p'f'ere curau. E' gas igit' s' b'f'ere: exalta v'f'  
 depine: r' qui boies ignari i'f'icta angariare p'f'ip'f'ih' farona: ip'e  
 laudis ut' v'it'ij' q'ad referre videbo: p'nceps c'f'o. Ad' c' ait ut  
 " p'lacuofu' h'ur' karoli regis v'ite ex'it'it' r' regnari h'ug'aric fleb' /  
 le factu' alit' o' d' nare r' logis animu' faciare g'ra'is ve mutans in  
 aue alit'f'it'it' iniet: f'up'p'let' o'io. " Sequit' exoz'it'it' narratio  
 Et primo de coronatione regine M'arie r' de obio f'ub'f'icuto.



Mária és Zsigmond király

Jön Zsigmond, átveszi mátkáját, nagy az öröm, fényes gyülekezet előtt Mária fejére kerül a korona, vállára a pel, egyik kezébe az ország-pálca, másikba az országalma. Mellette állt Zsigmond, aki a későbbiekben, mint társuralkodó, aztán pedig, mint teljes jogú uralkodó élvezte az életet. A bánt elfogatta, Pécs várában lófarkához kötöztette, kilenche vágatta, s más ellenségeivel is végzett.

Máriának aztán bűnhődnie kellett: lovasbalesetet szenvedett, és az esés következtében megindult szülésben 1395. május 17-én meghalt gyermekével együtt. Váradon temették el. Zsigmond hosszan uralkodott, de hű embere Tar Lőrinc, aki az irországi pokol tornácán is megfordult, ráolvasta fergetelmes bűneit. Merthogy kegyetlenkedett, elnyomta a parasztnépet, menyecskékkal gyakorta fajtalanokodott a fürdőkben. Elmondta Tar Lőrinc, hogy Zsigmond királyt a pokolban tüzes kádfürdőágy várja. Megijedt a király, építtetett egy templomot Budán, sok papot fizetett, hogy ágyát a pokolból kiiktathassa. Mikor lejárt az ideje, őt is Nagyváradon temették el. Neves krónikásunk, Tinódi Lantos Sebestyén szerint sem kerülhette el a bűnhődést, mert feljegyezte: "Nagy kétségem vagyon, hogy az égbe menjen."



Pokoljáró Tar Lőrinc őrangyalával



Lőrinc udvarvára Tar községben

# Beszéljünk az étkezésről

Nadasdy-Farkas Irén

**Sz**erettel köszöntöm vendégeimet! Előljáróban annyit, hogy azért jöttünk össze, hogy ízekről, hagyományokról és azokról a zökkenőkről beszéljünk amik ideérkezésünk után értek bennünket a vásárlással, főzéssel, étkezéssel kapcsolatban. Amikor turistaként egy-egy országban töltünk néhány napot, élvezettel kóstolgatjuk az új ízeket és az új fogásokat. Azonban, amikor hazánkat elhagyva, végleg letelepszünk egy másik országban, jelen esetben Norvégiában, akkor néhány dolog megváltozik körülöttünk. Többek között - és azt hiszem talán ez a legfontosabb - az étkezési szokásaink. Keressük, kutatjuk a megszokott alapanyagokat, ételeket, de sehol sem találjuk. A bátrabbak megpróbálják saját maguk előállítani az áhított terméket. Itt a házilag készített kolbászra, hurkára, savanyúkáposztára és egyéb hazai finomságokra gondolok. Még akkor is lelkesen fogyasztjuk készítményünket, ha nem éppen a legjobb, és csak nyomokban emlékeztet az otthoni ízekre. Sajnos, Norvégiában a mai napig mincs hentes, aki segített volna az ideérkezőknek az otthoni finomságok pótlásában. Emlékszem, hogy a Svédországban élő magyar hentes Svinesund közelében, az útszélen árulta a magyaros kolbászt, hurkát, sonkát az itteni megrendelőnek. Ahogy telik-múlik az idő, úgy kezdünk hozzászokni a számunkra addig idegen illatokhoz, ízekhez és egyszer csak rádöbbenünk, hogy nem is olyan rossz, sőt némelyik norvég étel kifejezetten finom is. Ekkor kezdődik meg a főzés egy speciális formája. Még ragaszkodunk a megszokott ételeinkhez, viszont szívesen csempészünk bele az újonnan felfedezettekből egy kis újdonságot. Az átállás nem mindenkinél történik simán, vannak, akik még a mai napig sem kóstoltak meg néhány jellegzetes norvég fogást. Ilyenek a tenger gyümölcseinek bő választékából készült fogások vagy az őszi idény jellegzetes-sége, a smalahove ami nem más, mint a főtt, füstölt kettévágott birkafej, ami a lutefiskkel egyetemben megér egy-egy különleges összejövetel annak, aki kedveli ezeket a fogásokat.

- Van, aki még a mai napig se hajlandó semmiféle rákot és halat megkóstolni – veszi át a szót Borka László aki 1956-ban érkezett Norvégiába. – Nekem 4 év után kezdett a garnéla ízleni, különösen, mikor rájöttem, hogy a héját le kell szedni. Mert héjástól nagyon rossz. Először úgy ettem, aztán 4 évig meg se kóstoltam. Mi, diákok az oslói Uraniumsvei diákétkezdéjébe jártunk, és az amúgy se jó étel kifordult a szánkából, mert akkoriban a fapadlót bálnaszirral kenték, és az olyan bűdös volt, hogy nem bírtunk enni. Átpártoltunk egy kifőzdébe, ahol csak *kjøttbollert* (húsgombócok) ettünk,

- Gondolom, abban mindenki egyet érthet velem – folytatja Kesselbauer Gyöngyvér, aki már harminc éve él itt – hogy Norvégia az utóbbi harminc évben többet változott, mint korábban száz év alatt. Ha csak az étkezési szokásokat, élelmiszerek választékát tekintem, utólag elcsodálkozom azon, hogyan is boldogultam itt a 70-es évek végén, amikor Oslóba költöztem. Otthon abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy nem kellett háztartást vezetnem, s így számomra még nehezebb volt valamelyest ehető ebédeket előállítanom a



mert a főtt *torsk* (tőkehal) nagyon bűdös volt, 12-től 6-ig tartották melegen. A szagokkal volt bajunk. Nem is annyira a nyersanyagokkal volt gond, hanem azazal, hogy nem tudtuk jól elkészíteni. Pl. a *torsk*ből lehetett nagyon finom ételt készíteni vagy nagyon bűdös főtt halat. Hiányzott az örölt pirospaprika, a fokhagyma, a magyar kolbászfélék. Minden, ami ízt ad, az hiányzott. Maradt a hal, a krumpli, a darálthúsfélék. Ez a norvégiai magyarok speciális balsorsa volt, mert pl. aki Franciaországba ment, az mindent bőven megtalált. Még Svédország is jobb volt, mert oda beengedték a magyar húsárukat. Norvégiába még most sem engedik. Furcsa, mert a spanyol és olasz húsárukat már lehet kapni, igaz, 4-500 korona kilója.

magyarhoz képest szerény, és részben ismeretlen alapanyag választékból. Példa erre, amikor zabpehelyből próbáltam császármorzst készíteni. Az eredményre talán jobb fátylat borítani... Eleinte semmi nem ízlett, mert szokatlan volt margarinnal főzni. Az alternatíva a szójaolaj volt, ami még rosszabbnak tűnt. Azt is nagyon különösnek ta-láltam, hogy nem szezon szerint lehetett zöldséget, gyümölcsöt kapni. Lecsóról, töltött paprikáról csak álmodni lehetett, mert a fehér paprika ismeretlen volt itt akkoriban. Töltött káposzta norvég savanyú káposztából? Brr... Akkoriban úgy tűnt nekem, hogy a norvégokat a burgonya tartja életben. Kapható volt ugyan káposzta,

hagyma, sárgarépa, és a marharépához hasonló kalarábé is, de főtt krumpli nélkül elképzelhetetlen volt egy étkezés. Így azután érthető, hogy norvég vendégeink háromszor vettek a paprikáskrumpliból, s nem hitték el, hogy ez az egyik legolcsóbb, legközségesebb magyar fogás. A 80-as évek közepén egy Oslo környéki üzletben meglepetéssel fedeztem föl, hogy három-négy padlizsán díszileg a zöldségek között. Nagy örömmel vittem őket a pénztárhoz, ahol elképedve kérdezték, hogy vajon mit akarok ezzel a furcsa dologgal csinálni. Mondtam: meg akarom enni, s az elkészítés módját is részleteztem. Néhány nappal később találkoztam egy finn ismerőssel, aki elmesélte, hogy a helyi üzletben vett valami különös, feketéslila zöldséget, s a pénztáros elmondta neki, hogy egy francia hölgy hogyan készíti el. Arra gondolt,

választ adni, elég, ha azt mondom: a piac. Valóban nem értem még ma sem, miért nincs itt olyan piac és vásárcsarnok, mint amilyen Európa más országaiban mindenütt. Talán néhány évtized múlva lesz itt is, hiszen már az Opera is megépült...

- *A piacról Laci talán te tudnál valamit mesélni, hiszen nemrég voltatok Rigában.*

- Igen, Rigában egy repülőhangárból csináltak piacot, hasonlót még mi sem láttunk, egy fél napot el lehetett ott tölteni. Ilyesmit Norvégiában elképzelni sem tudnak.

*A választék hiánya mellett az ismeretlen nyelv is okozott problémát, mert amíg megtanultunk norvégul addig is ettünk és ehhez természetesen vásárolni kellett. Nem járhattunk a zsebünkben szótárral és sokszor csak*

főzőcske itt, az új otthonomban, a borsólevesre esett a választás. Hirtelen nem jutott eszembe más, ez volt a polcon egy konzervdobozban és imponálni szerettem volna. Azóta tudom, nem lehet konkurálni a zacskós levesekkel. Egyszerűbb és gyorsabb. Otthoni rossz szokás szerint, nem mertem elővenni a szakácskönyvet. Kellene emlékezni, tudni, mi jár a levesbe. Elfelejtettem... Ma már boldogan nyitogatom a könyvet, és ha jól-akarak elkészíteni, akkor elengedhetetlen a recept. Szinte minden nyersanyag elérhető, amit Erdélyben megszoktam. Húslevestől a madártejig mindent kipróbáltam, és semmi különbséget nem tudok említeni. Néha kiegészítem a magyaros ételeket olyan norvégos, jól bevált trükkökkel mint a *tyttebær* (áfonya). Praktikus dolog ez az egészségszornak való zacskó, mert egyben marad a sok fekete borsszem, belefő a levesbe, aztán egyben kiemelhető, megment a sok munkától, nem ragad bele a *murokba* (sárgarépa). A befőtt *tyttebær* húst se mindenki szereti, de a norvégok szerint kiváló. Egyetértek. "... és halat, mi jó falat / Szemnek-szájnak ingere.." itt valóban meg kellene. Minden formája egészséges a halnak, sugallták nekünk Erdélyben. Akkor, amikor más nem volt kapható az üzletekben, csak hal vagy ennek a tartósított változata dobozban, olajban, paradicsomban. Azóta már megváltozott a hozzáállásom, én is megszerettem a *lazacot*. Megszoktam, hogy nem spórolok a kalóriákkal és nem hagyom ki a sőt sem. Szívesen használom a borsot, a fohagymát, persze a süteményből kihagyom. Norvégiában szoktam meg porból készíteni a palacsintát. Így végre sikerül eltalálni a sűrűséget a zacskón adott utasítás szerint. Megtanultam rizst is főzni itt, Norvégiában. Legnagyobb örömmre, van az árun használati utasítás, nem úgy, mint Erdélyben. Otthon örvendtünk a 80-as években, hogy van valami élelem. A fordulat után pedig, nem bírtuk kifizetni. Sokszor a rántás sem sikerült a rossz minőségű liszt miatt. Ma is, ha édesanyám Erdélyben minőséget szeretne, az ismerőstől vásárol, mindig háztól, magánszemélytől. A tejet is.



hogy ő is kipróbálja. Miután sikerült ezt a vásárlásomat emlékeztetessé tennem az üzletben, legközelebb két darab patisszonhoz már ingyen jutottam. Igaz, hogy némi időbe telt, mert eleinte két alkalmazott, utóbb pedig az üzletvezető is megpróbált meggyőzni arról, hogy a kis tőkék csak díszítés céljából kerültek hozzájuk, s étkezésre nem alkalmasak. Végül azért sikerült megkapnom az áhított zöldséget, természetesen saját felelősségemre. Ez volt első és utolsó találkozásom a norvég(?) patisszonnal. Több mint harminc éve élek Norvégiában, s még mindig előfordul, hogy új ismerősök megkérdezik tőlem, hogy érzem itt magam, mi hiányzik a hazámból? Arra elég hamar rájöttem, hogy ilyenkor nem szabad részletes, kimerítő

*otthon derült ki a félreértés. Ismertem olyan történetet, hogy a konzerv, amit húspástétomnak vásárolt valaki, az kutyaeledelt rejtett. Egyszer csalódottan hívott fel valaki, hogy biffet vásárolt és gondolta, hogy biff az csak biff lehet, azzal semmi gond. Azonban kíváncsi volt, hogy milyen állat lehet a hval? Végül is kiderült, hogy bána biffet vásárolt ami nem egészen olyan, mint a szarvasmarha megszokott pecsenyéje.*

- Márta, téged mennyiben befolyásolt az új környezet – kérdezem Buday Mártit aki már tíz éve él közöttünk. Addig, amíg nem kérdezted, nem is gondoltam rá, hogy mit is változott étkezési szokásom, mióta Erdélyből eljöttem. Amikor elkezdődött a

**Folytatása a következő oldalon**

Lassan tudtam csak megszokni, hogy a tejet itt nem kell felforralni, lehet inni úgy, ahogy árulják. Szeretek főzni. Mindig megkapom, elvárom az elismerést a legtöbb esetben sikeres próbalkozás után. Ennyi fizetség jár. Mert ha szeretünk enni, és jól enni, meg kell izzadni érte. Ha nem is a kemény munka, de a tűzhely melege miatt. Fűt a hazaszeretet, míg paprikáskrumplit eszünk, és az új hazai iránti tisztelet ha *pølset*, ami virslis-kolbászka, norvég nemzeti eledel.

- Hogy kibővült a repertoár – mondja Borka Laci – az nem annak köszönhető, hogy bátrabban kóstoltuk az idegen ízeket, hanem annak, hogy a török és a

p a k i s z t á n i boltokban lassan megjelent az, ami addig hiányzott. És hogy a nemzetközi cégek feltöltötték az ízekben üres norvég boltokat fűszerrel s olyan árukkal, amit a norvégok utazásaik alatt láttak s már nem félnek/idegenkednek azoktól. Tehát nem úgy van, hogy mi idejöttünk, s

lassan meg merjük enni azt, amitől először idegenkedtünk, hanem fordítva: A norvégok meg merik enni azt, amit mi mindig is ismertünk s lassan ők is megismertek. Mi két dolgot kaptunk aján-dékba: a jó halakat és a garnélát (már aki szereti). A különleges norvég ízeket nemigen szoktunk meg pl. a *rakfisket*.

– *Érdekes következtetés, akkor ezek szerint, akik mostanában érkeztek Norvégiába azok szerencsésebbek az étkezést illetően? Katalin, neked mi a véleményed erről, hiszen talán egy éve élsz itt?*

– Igen, azt hiszem nekem már nem kell szembesülnöm ezekkel a problémákkal – válaszol Lakatos Katalin – hiszen ma már itt is mindent megkapni, amit otthon, sőt bizonyos tekintetben nagyobb a választék. Különösen a bevándorló butikokban a zöldség- és a gyümölcsválaszték fantasztikus, és még árban is elég kedvező. Nagyon jónak találom, hogy a nagyobb üzletekben ingyen kaphatunk "használati" uta-

hiszem én ezt még kiegészítem az egészséges életmóddal. Magyarországon például sok zöldség terem és mégis úgy látom, hogy az étkezési szokásokban ezt egyáltalán nem tükrözzük. Azt hiszem, a zöld salátát itt tanultuk meg elkészíteni és fogyasztani igazán. Nem beszélve az egészséges táplálkozásról, hiszem naponta hallottunk erről reklámokon, felhívásokon keresztül, mígnem belénk súlykolódott ez az életmód. Itt a táplálkozás mellett még a testmozgás különböző módjait is megemlítem, ami tovább javítja egészségünket. Az egészségünkben végbement változásról talán akkor

bizonyosodunk meg, amikor Magyarországon összefutunk hasonló korú ismerősökkel és látjuk, hogy mennyivel frissebbek, energikusabbak vagyunk szellemileg és fizikailag egyaránt.

Sok idő telt el, amíg a Norvég kereskedelem elérte, hogy ilyen kínálatot tud biztosítani, erre az idősebbek a tanúk.

Reméljük, hogy most még további fejlődésről beszélhetünk, ami alapja lesz a még egészségesebb táplálkozásunknak. Éljük a felkinált lehetőségekkel és táplálkozzunk választékosan.

Nagyon köszönöm a beszélgetést és az emlékek felidézésével talán jobban értékeljük azt a választékot, amivel az üzletekben találkozunk.



## Gyerekek dolgozataiból

### Hogyan keletkeznek a barlangok?

A víznyelő elnyeli a vizet és ami lera-kódik a víz kap oxigént és lepotyog és pár évenként növekszik és így keletkezik a mészkő barlang.

**Milyen betegséget lehet kapni a parlagfűtől?** Energiát.

**Az oroszán jellemzése.** -hangja: vas-tag, kitörő, látása: gonosz

**A középkorú lovagok a lovagi tornákon mindig egy hölgyet tűztek maguk elé.**

A nemzetiségi iskolákba több ajkú diákok járnak: A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...

**A fecske egy költöző madár olyan, mint a gólya, csak sokkal kisebb és nem hasonlít rá.**

Barbarosa seregében kitört a pestis, amely elől maga a császár is csak álruhában tudott menekülni.

**Ady Boncza Bertalant vette feleségül.**

Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy a lakosai máshol laknak. **A Toldi olyan mű, amelyben a főhőst feldolgozzák.**

A kőolajat kövekből sajtolják. **Eötvös József többek között Budán született.**

A XVIII. századi főurak palotakertjei tele voltak szépen nyírt szökőkutakkal. **Anonymus III. Béla névtelen jegyese volt.**

A Bibliát Guttenberg találta fel. **A kutatók az őshazában megtalálták az ősmagyarok hátrahagyott részeit.**

A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért nem lehet kétszer megölni.

**Egyiptom őslakói a múmiák.** Julius Ceasart a márciusi Idusok ölték meg.

**És akkor a költő megírta a Szundi két apródja című verset.**

Lincoln anyja már csecsemő korában meghalt.

**Az éhen halt sereg kitarodott az országból.**

A harangvirág a bimbambuszok családjába tartozik.

**A végek vitézei többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már korábban elesetek.**

Shakespeare víg nőekkel élt Windsorban és tévedésből vígjátékokat írt. **Zrinyit a bécsi kamarilla által felbérlet olmozott vadkan ölte meg.** Az őserdő olyan terület, ahova emberi

kéz még nem tette be a lábát.

**A zsidó egyházi zene legismertebb tekintélye Palesztina volt.** Kolombusz háromszor indult útnak, bár a második útján meghalt. **Szulimánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.**

## Nőtípusok az informatikusok szerint

- Internet típusú csaj: Fizetned kell, hogy hozzáférjél.

- Vírus típusú csaj: Észre sem veszed, és beköltözött a lakásodba, mindent kisajátít.

- Szerver típusú csaj: Mindig foglalt, amikor szükséged van rá.

- Windows típusú csaj: Tudod, hogy teli van hibákkal, de nem tudsz nélküle élni.

- PowerPoint típusú csaj: Arra jó, hogy bemutatd másoknak, de önmagában nem érték.

- Excel típusú csaj: Azt mondják mindenfelé jó, de te csak az alapműveletekre használod.

- Word típusú csaj: Mindig van egy meglepetése számodra, és nincs olyan ember a világon, aki megértené.

- D.O.S. típusú csaj: Valaha mindenkié volt, de most senkinek sem kell.

- Backup típusú csaj: Azt hiszed róla, hogy mindent ad, amire vészhelyzetben szükséged lehet, de a valóságban meszsze nem tud annyit nyújtani.

- Scandisk típusú csaj: Tudjuk, hogy hasznos, és csak segíteni akar, de valójában senki sem tudja, hogy mit csinál.

- Képernyővédő típusú csaj: Semmire sem jó, de szórakoztat.

- Kábel típusú csaj: Csak akkor jó, ha be van dugva.

- Infravörös típusú csaj: Érintkezés nélkül akarja a kapcsolatot fenntartani.

- USB port típusú csaj: Büszkén mondogatja magáról, hogy minden gépbe bedugható.

- Képernyő típusú csaj: Mindent megmutat neked, de ő semmit sem lát belőled.

- Billentyűzet típusú csaj: Minden funkcióhoz más-más parancs/parancskombináció szükséges, de kitanulható, és többnyire jól működik.

- Modem típusú csaj: Jó kapcsolatteremtő, de a kapcsolat előbb-utóbb megszakad veled.

- RAM típusú csaj: Amint megszakad a kapcsolat, azonnal mindent elfelejt.

- Merevlemez típusú csaj: Mindig mindenre emlékszik.

- Egér típusú csaj: Csak akkor csinál valamit, ha lökdösöd.

- Multimédia típusú csaj: Vele minden szép, de amikor kikapcsolod, visszatér a totál unalom.

- Felhasználó típusú csaj: Semmit sem csinál jól, és állandóan kérdéseket tesz fel, és meg akarja érteni a dolgot, és nem érti, és...

- E-mail típusú csaj: A hülyeségeivel mindenkinél megfordul, de a fontos dolgokat nem közli.

- Számítógép típusú csaj: Az előzőek tökéletlen kombinációja, minél többet dolgozol vele, annál nagyobb lelki károkat okoz neked.

## Angol - Magyar Szótár másképp:

Hol a nyuszi?- **Hole a new see?**  
Van két macskám.- **One Kate much come.**

Sírálytojás.- **Sheer I toy ash.**

Bírlak!- **Beer lack!**

Tapéta.- **Tap eat a.**

Szól anyu!- **Soul a new!**

Tépett varjú van a fán.- **Tape at war you one a fun.**

## Aprók

Miért süt a nap?

Mert nem tud főzni!

Nagyi, Nagyi miért ilyen nagy a száz? Nagyi, Nagyi miért ilyen nagy a füled? Jaj Piroska tedd már le azt a nagyítót!

Pistike először lát pávát: Nézd anya, virágzik a tyúk

Két szauna beszélget:

Téged miért zártak be?  
Gőzöm sincs...

Doktor úr, azt hiszem új szemüvegre lenne szükségem!

Az biztos mert ez egy hentes üzlet.

Mi az? Mindkét vége véres, középen meg tarka???

Boci, boci tarka,  
se füle, se farka!

## A magyar labdarúgás északi próbái



Magyarország-Dánia: 0-0



Svédország-Magyarország 2-1

A dánok kihúzták Pesten a döntetlenig. A svéd-magyarok kettéhasadásukat gyógyítandó, „Győzzön a jobb!” kívánsággal bíztatták a fehéreket és a sárgákat. Nem így történt.

### Folytatás a 13. oldalról

Kezdődött a buli! Azt vártunk volna, hogy megkínálnak valamivel, talán belefért volna a jegy árába. De ez nem a mi esténk volt. Félretéve reményeinket, ki-ki megvette magának az innivalót. Leültünk az egyik asztalhoz beszélgetni. Éva arról mesélt, milyen az élet Szlovákiában és hogyan szórakoznak az egyetemisták Pozsonyban. A mellettünk ülő két kínai lány megkérdezte, hogy lehet az, hogy ő Szlovákiából, én meg Romániából jövök, és nem angolul értekezünk. Így elmesélhettük, hogyan is van azzal a Trianonnal, és a világ hogy áll a magyarokkal.

Félóra múlva tele volt a helyiség: németek, amerikaiak, kínaiak voltak jó vegyesen. Mi megismerkedtünk egy nepáli és egy üzveg fiúval is, így aztán pontosíthattuk földrajzi ismereteinket. Az angol könnyítette a helyzetet, tolmácsolt, de nem mindig sikerült zöld ágra vergődni. Semmi baj, hiszen nem is az a lényeg, gondoltuk. Kacagtunk egyet, és ment a duma tovább!

A zene nem volt a legjobb, csak a vége fele kezdett egy kicsit javulni, felpörögni. De minden- eddig számunkra szokatlan módon- két óraker befejeződött, a fények kialudtak, mehetett mindenki haza.

Ezt a találkozót „party”-nak hirdették. A mi szokásainkra gondolva gőlyabálnak gondoltuk. Nem az volt. Tánc sem volt, és a buli is elmaradt. De legalább ismerkedtünk, bámészkodtunk, beszélgettünk. És a bábeli zűrzavarban már **hej dá**-val is elköszönhettünk egymástól.

### Magyar Liget www.hhrf.org/magyarliget

Főszerkesztő:

**Tar Károly**

tar.karoly@gmail.com

Munkatársak:

Dr. Békássy N. Albert [albert@refnet.cz](mailto:albert@refnet.cz); Lőrinczi-Borg Ágnes [agnesborg@yahoo.se](mailto:agnesborg@yahoo.se); Neag Annamária [anamaria.neag@gmail.com](mailto:anamaria.neag@gmail.com)

Fiókszerkesztőségek:

**Oslo:** Kovács Ferenc [ferenc.kovacs@media.uio.no](mailto:ferenc.kovacs@media.uio.no); **Stockholm:** Hegedűs Zsolt, [zsoltson@gmail.com](mailto:zsoltson@gmail.com); **Koppenhága:** Lázár Ervin, Járkáló és a Látókör tagjai, [hamv.laz@get2net.dk](mailto:hamv.laz@get2net.dk); **Malmö:** Dr. Szalontai Éva [evaszal@axelero.hu](mailto:evaszal@axelero.hu);

**Budapest:** Aniszi Kálmán, [aniszi\\_kalman@g51.kibernet.hu](mailto:aniszi_kalman@g51.kibernet.hu)

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja. A lapot a magyar egyesületek és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

### Az Ághegy Könyvek negyedik kötete

Nyomdában Bernhard Nordh: **A hódtavi újtelepesek** (Nybyggarna vid Bä-versjön) Fordította: **Bartha István és Hegyi Éva**. Ez a kötet nemcsak érdekes olvasmány, de a közösségi munka példamutatóan szép, anyanyelvápolásunk lehetséges gyakorlatát mutató példája is, hiszen a szerkesztő és az oslói fiókszerkesztőség önzetlen magyarító munkáján kívül, a fordító által honoráltan Nagy Zoltán és Szász Enikő gépelte. Végül, hogy ne maradjon befejezetlenül közlése az Ághegyben, Aluuan Gabriella, térítésmentesen számítógéphe segítette a regény több fejezetét. Köszönet érte!